

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Μαΐου 1998 *

Στην υπόθεση T-295/94,

Buchmann GmbH, εταιρία γερμανικού δικαίου, με έδρα το Rinnthal (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον Helmut Braun, δικηγόρο Δρέσδης, Bergmannstraße, 21, Δρέσδη (Γερμανία),

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Bernd Langeheine και Richard Lyal, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενους από τον Dirk Schroeder, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki και J. D. Cooke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η παρούσα υπόθεση αφορά την απόφαση 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι) (ΕΕ 1994, L 243, σ. 1), όπως διορθώθηκε πριν από τη

δημοσίευσή της με απόφαση της Επιτροπής της 26ης Ιουλίου 1994 [C(94) 2135 τελικό] (στο εξής: απόφαση). Με την απόφαση, επιβλήθηκαν πρόστιμα σε 19 κατασκευαστές προμηθευτές χαρτονιού εγκατεστημένους εντός της Κοινότητας, λόγω παραβάσεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 2 Το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως είναι το χαρτόνι. Στην απόφαση μνημονεύονται τρεις τύποι χαρτονιού, που περιγράφονται ως ανήκοι-τες στις ποιότητες GC, GD και SBS.
- 3 Το χαρτόνι ποιότητας GD (στο εξής: χαρτόνι GD) είναι μονωτική ινόπλακα λευκής επιστρώσεως (ανακυκλωμένο χαρτί), που χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία μη εδωδίων προϊόντων.
- 4 Το χαρτόνι ποιότητας GC (στο εξής: χαρτόνι GC) περιβάλλεται από λευκή επί-στρωση και χρησιμοποιείται συνήθως για τη συσκευασία τροφίμων. Το χαρτόνι GC έχει ανώτερη ποιότητα από το χαρτόνι GD. Κατά το καλυπτόμενο από την απόφαση χρονικό διάστημα, η διαφορά τιμής μεταξύ των δύο αυτών προϊόντων ήταν συνήθως της τάξεως του 30 %. Σε μικρότερη έκταση, το χαρτόνι GC υψη-λής ποιότητας χρησιμοποιείται επίσης για γραφικές εφαρμογές.
- 5 Με τα αρχικά SBS χαρακτηρίζεται το εντελώς λευκό χαρτόνι (στο εξής: χαρτόνι SBS). Η τιμή του προϊόντος αυτού υπερβαίνει κατά 20 % περίπου την του χαρ-τονιού GC. Χρησιμοποιείται για τη συσκευασία τροφίμων, καλλυντικών, φαρ-μακευτικών προϊόντων και σιγαρέτων, κυρίως όμως για γραφικές εφαρμογές.
- 6 Με επιστολή της 22ας Νοεμβρίου 1990, η British Printing Industries Federation, οργάνωση που αντιπροσωπεύει τις περισσότερες βιομηχανίες εκτυπώσεως χαρ-τονιού στο Ηνωμένο Βασίλειο (στο εξής: BPIF), κατέθεσε στην Επιτροπή ανε-

πίσημη καταγγελία. Υποστήριξε ότι οι παραγωγοί χαρτονιού που εφοδιάζουν την αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου είχαν προβεί σε μια σειρά ταυτοχρόνων και ενιαίων αυξήσεων των τιμών και ζητούσε από την Επιτροπή να διενεργήσει ελέγχους για να διαπιστωθεί κατά πόσον είχε διαπραχθεί παράβαση των κοινοτικών κανόνων περί ανταγωνισμού. Για να προσδώσει δημοσιότητα στην πρωτοβουλία της, η ΒΡΙΦ εξέδωσε ανακοινωθέν Τύπου. Στοιχεία αυτού του ανακοινωθέντος περιέλαβε ο ειδικευμένος εμπορικός Τύπος κατά τον μήνα Δεκέμβριο του 1990.

- 7 Στις 12 Δεκεμβρίου 1990, η Fédération française de cartonnage υπέβαλε επίσης ανεπίσημη καταγγελία στην Επιτροπή, παρόμοια με εκείνη της ΒΡΙΦ, στην οποία διατύπωνε κατηγορίες σχετικά με τη γαλλική αγορά χαρτονιού.
- 8 Στις 23 και 24 Απριλίου 1991, υπάλληλοι της Επιτροπής διενήργησαν, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτος κανονισμός εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), ταυτοχρόνους ελέγχους χωρίς προειδοποίηση στα κτίρια και τις εγκαταστάσεις ορισμένων επιχειρήσεων και εμπορικών συνδέσμων του κλάδου του χαρτονιού.
- 9 Μετά τους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή απηύθυνε αίτηση παροχής πληροφοριών και εγγράφων βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 σε όλους τους αποδέκτες της αποφάσεως.
- 10 Τα στοιχεία τα οποία συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών και εγγράφων οδήγησαν την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον (στις πλείστες των περιπτώσεων), μετάσχει σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

- 11 Αποφάσισε, κατά συνέπεια, να κινήσει την κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής προβλεπόμενη διαδικασία. Με επιστολή της 21ης Δεκεμβρίου 1992, απηύθυνε ανακοίνωση των αιτιάσεων σε κάθε μια από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς. Εννέα εξ αυτών ζήτησαν να εκθέσουν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους. Η ακρόασή τους διενεργήθη από τις 7 έως τις 9 Ιουνίου 1993.
- 12 Κατά το πέρας της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση, η οποία περιέχει τις ακόλουθες διατάξεις:

«Άρθρο 1

Οι επιχειρήσεις Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabrick De Eendracht NV (με εμπορική επωνυμία BPB de Eendracht NV) Koninklijke KNP BT NV (πρώην Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd [πρώην Reed Paper & Board (UK) Ltd], Stora Kopparberge Bergslags AB, Enso Española SA (πρώην Tampella Española SA) και Moritz J. Weig GmbH & Co. KG παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης με τη συμμετοχή τους:

- στην περίπτωση της Buchmann και της Rena από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Enso Española, τουλάχιστον από τον Μάρτιο του 1988 μέχρι το τέλος Απριλίου 1991 τουλάχιστον,
- στην περίπτωση της Gruber & Weber από το 1988 τουλάχιστον μέχρι τα τέλη του 1990,

— στις υπόλοιπες περιπτώσεις, από τα μέσα του 1986 μέχρι τον Απρίλιο του 1991 τουλάχιστον,

σε μία συμφωνία και μια εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα:

— πραγματοποίησαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων για να συζητήσουν και να υιοθετήσουν ένα κοινό βιομηχανικό σχέδιο περιορισμού του ανταγωνισμού,

— συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα,

— προσχέδιασαν και εφήρμοσαν ταυτόχρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα,

— συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις,

— έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1990, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών,

— αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων.

(...)

Άρθρο 3

Με την παρούσα απόφαση επιβάλλονται, για τις παραβάσεις του άρθρου 1 που διαπιστώθηκαν, τα ακόλουθα πρόστιμα στις παρακάτω επιχειρήσεις:

(...)

i) Buchmann GmbH, πρόστιμο 2 200 000 ECU·

(...)».

- 13 Κατά την απόφαση, η παράβαση εξελίχθηκε στο πλαίσιο ενός φορέα γνωστού ως Product Group Paperboard (στο εξής: PG Paperboard), ο οποίος απετελείτο από διάφορες ομάδες ή επιτροπές.
- 14 Εντός του φορέα αυτού συστάθηκε, περί τα μέσα του 1986, μια Presidents Working Group (ομάδα εργασίας προέδρων, στο εξής: PWG), αποτελούμενη από υψηλά ισταμένους εκπροσώπους των (οκτώ περίπου) μεγαλύτερων παραγωγών χαρτονιού της Κοινότητας.
- 15 Η PWG είχε ως βασική δραστηριότητα να συζητεί και να διαβουλεύεται για την αγορά, τα μερίδια αγοράς, τις τιμές και την παραγωγική ικανότητα. Ειδικότερα, ελάμβανε βασικές αποφάσεις τόσο για το χρονοδιάγραμμα όσο και για το επίπεδο των αυξήσεων των τιμών που θα πραγματοποιούσαν οι παραγωγοί.

- 16 Η PWG υπέβαλλε εκθέσεις στην President Conference (συμβούλιο προέδρων, στο εξής: PC), στην οποία μετείχαν (κατά το μάλλον ή ήττον τακτικά) όλοι σχεδόν οι διευθύνοντες σύμβουλοι των οικείων επιχειρήσεων. Η PC συνερχόταν κατά την υπό κρίση περίοδο δύο φορές ετησίως.
- 17 Περί τα τέλη του 1987, συστάθηκε η Joint Marketing Committee (κοινή επιτροπή μάρκετινγκ, στο εξής: JMC). Βασικό της έργο ήταν αφενός μεν να προσδιορίζει εάν και, εφόσον ναι, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών, αφετέρου δε να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ισοδυνάμων τιμών στην Ευρώπη.
- 18 Τέλος, η «οικονομική επιτροπή» (στο εξής: OE) συζητούσε θέματα όπως οι διακυμάνσεις των τιμών στις εθνικές αγορές και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες και γνωστοποιούσε τα πορίσματά της στην JMC ή, πριν από τα τέλη του 1987, στην προκάτοχο της JMC, Marketing Committee. Η OE απετελείτο από διευθυντές μάρκετινγκ ή/και πωλήσεων των περισσότερων από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και συνερχόταν περισσότερες από μία φορές ετησίως.
- 19 Όπως προκύπτει ακόμη από την απόφαση, η Επιτροπή έκρινε ότι οι δραστηριότητες της PG Paperboard υεβοηθούντο από την ανταλλαγή πληροφοριών που γινόταν μέσω της εταιρείας καταπιστευτικής διαχείρισεως Fides με έδρα τη Ζυρίχη (Ελβετία). Κατά την απόφαση, τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard υπέβαλλαν στη Fides περιοδικές εκθέσεις σχετικά με τις παραγγελίες, την παραγωγή, τις πωλήσεις και τη χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας. Οι εκθέσεις αυτές συγκεντρώνονταν στο πλαίσιο του συστήματος Fides, τα δε συγκεντρωμένα κατ' αυτόν τον τρόπο στοιχεία διαβιβάζονταν στη συνέχεια στους μετέχοντες.
- 20 Η προσφεύγουσα Buchmann GmbH (στο εξής: Buchmann) μετείχε, κατά την απόφαση, σε ορισμένες συναντήσεις της JMC και σε μια συνάντηση της OE. Θεωρείται ευθυνόμενη για τη συμμετοχή στην παράβαση από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον.

Διαδικασία

- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 Σεπτεμβρίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 22 Με χωριστό δικόγραφο, το οποίο κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 14 Οκτωβρίου 1994, υπέβαλε επίσης αίτηση αναστολής εκτελέσεως της αποφάσεως. Με διάταξη της 21ης Δεκεμβρίου 1994, Τ-295/94 R, Buchmann κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-1265), ο πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την εν λόγω αίτηση.
- 23 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης δεκαέξι από τις λοιπές δεκαοκτώ επιχειρήσεις που θεωρήθηκαν υπαίτιες της παραβάσεως (υποθέσεις Τ-301/94, Τ-304/94, Τ-308/94, Τ-309/94, Τ-310/94, Τ-311/94, Τ-317/94, Τ-319/94, Τ-327/94, Τ-334/94, Τ-337/94, Τ-338/94, Τ-347/94, Τ-348/94, Τ-352/94 και Τ-354/94).
- 24 Με επιστολή που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 10 Ιουνίου 1996, η προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-301/94, Laakmann Karton GmbH, παραιτήθηκε της προσφυγής της, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 18ης Ιουλίου 1996, Τ-301/94, Laakmann Karton κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).
- 25 Κατά της αποφάσεως προσέφυγαν επίσης τέσσερις φινλανδικές επιχειρήσεις, μέλη του επαγγελματικού ομίλου Finnboard και ευθυνόμενες αλληλεγγύως, υπ' αυτή τους την ιδιότητα, για την πληρωμή του επιβληθέντος σ' αυτόν προστίμου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Τ-339/94, Τ-340/94, Τ-341/94 και Τ-342/94).
- 26 Τέλος, προσφυγή άσκησε ο σύνδεσμος CEPI-Cartonboard, μη αποδέκτης της αποφάσεως. Παραιτήθηκε όμως της προσφυγής του με επιστολή που κατέθεσε

στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 8 Ιανουαρίου 1997, η δε υπόθεση διαγράφηκε από το πρωτόκολλο του Πρωτοδικείου με διάταξη της 6ης Μαρτίου 1997, T-312/94, CEPI-Cartonboard κατά Επιτροπής (που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή).

- 27 Με επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1997, το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους να μετάσχουν σε ανεπίσημη συνάντηση, ιδίως για ν' αναπτύξουν τις παρατηρήσεις τους επί του ενδεχομένου της συνεκδικάσεως των υποθέσεων T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 και T-354/94, προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κατά την εν λόγω συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε στις 29 Απριλίου 1997, οι διάδικοι αποδέχθηκαν τη συνεκδίκαση αυτή.
- 28 Με διάταξη της 4ης Ιουνίου 1997, ο πρόεδρος του τρίτου πενταμελούς τμήματος του Πρωτοδικείου αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας, δέχθηκε δε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-334/94.
- 29 Με διάταξη της 20ής Ιουνίου 1997, δέχθηκε αίτηση εμπιστευτικού χειρισμού την οποία υπέβαλε η προσφεύγουσα της υποθέσεως T-337/94 σχετικά με έγγραφο το οποίο προσκόμισε εις απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου.
- 30 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να λάβει μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας, ζητώντας από τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.
- 31 Οι διάδικοι των απαριθμουμένων στη σκέψη 27 υποθέσεων αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση που διεξήχθη από τις 25 Ιουνίου έως τις 8 Ιουλίου 1997.

Αιτήματα των διαδίκων

32 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

33 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των αφορώντων τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως

Επί του λόγου ακυρώσεως περί υπάρξεως διαδικαστικής πλημμελείας

Επιχειρήματα των διαδίκων

34 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατά το πρακτικό της ενώπιον της Επιτροπής ακροάσεως, ένας εκπρόσωπος αυτής ισχυρίστηκε κατά τη διάρκειά της ότι η προσφεύγουσα συγκαταλεγόταν μεταξύ των παραγωγών χαρτονιού που είχαν,

λίγο ως πολύ, παραδεχθεί ουσιαστικά όλους τους περιεχόμενους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ισχυρισμούς. Η προσφεύγουσα, που δεν μετείχε στην ακρόαση αυτή, τονίζει ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι αναληθής.

- 35 Συνεπώς, όλες οι προσκομισθείσες κατά την ακρόαση και μεταγενεστέρως αποδείξεις απεσπάρθησαν παρανόμως, διότι οι παρατηρήσεις των λοιπών επιχειρήσεων στηρίχθηκαν στην υπόθεση ότι η προσφεύγουσα είχε αναγνωρίσει τους ισχυρισμούς.
- 36 Η Επιτροπή διατείνεται ότι η διατυπωθείσα κατά την ακρόαση από τον εκπρόσωπό της παρατήρηση είναι ορθή, διότι η προσφεύγουσα όντως αναγνώρισε τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς της Επιτροπής. Εν πάση περιπτώσει, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής διατύπωσε τις παρατηρήσεις του με ρητή επιφύλαξη της δυνατότητας διορθώσεως.
- 37 Τέλος, κανένα έρεισμα δεν βρίσκει το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς τη συμμετοχή της προσφεύγουσα στην επίδικη σύμπραξη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 38 Ο προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Συγκεκριμένα, και αν ακόμη υποτεθεί ότι ο διατυπωθείς κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση αμφισβητούμενος ισχυρισμός του εκπροσώπου της Επιτροπής ήταν αναληθής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει απλώς — χωρίς να προσκομίζει καμία ένδειξη προς στήριξη του ισχυρισμού της — ότι η Επιτροπή αλέσπασε τις προβαλλόμενες στην απόφαση αποδείξεις χάρη στον ισχυρισμό αυτόν.

- 39 Εν πάση περιπτώσει, ο εκπρόσωπος της Επιτροπής διατύπωσε τις παρατηρήσεις του με ρητή επιφύλαξη της δυνατότητας διορθώσεως (πρακτικό της ακροάσεως, σ. 12), οπότε οι παρούσες στην ακρόαση επιχειρήσεις έπρεπε να είχαν αντιληφθεί ότι δεν μπορούσαν να εμπιστευούνται την εν λόγω μνεία.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως των επί μέρους πραγματικών στοιχείων που προσάπτονται στην προσφεύγουσα

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 40 Κατά την προσφεύγουσα, η απόφαση αποκαλύπτει ότι, ως προς πλείονα σημεία, η Επιτροπή στηρίχτηκε σε πραγματικές διαπιστώσεις εσφαλμένες ή ανακριβείς. Στηριζόμενη, όμως, σε γενικές διαπιστώσεις, η Επιτροπή υπέλεσε σε σφάλμα. Συγκεκριμένα, η αιτιολογία της αποφάσεως έπρεπε να εμφανίζει πώς εξετίμησε η Επιτροπή τα συστατικά της παραβάσεως έναντι της προσφεύγουσας αφενός και έναντι των λοιπών επιχειρήσεων αφετέρου. Συνεπώς, η απόφαση πρέπει να θεωρηθεί παράνομη.
- 41 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η παράβαση αφορά σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων και εκτείνεται σε περίοδο παραβάσεως πέντε σχεδόν ετών. Υπ' αυτές τις περιστάσεις, η απόφαση έπρεπε κατ' ανάγκην να περιέχει παρατηρήσεις γενικού μάλλον χαρακτήρα σχετικά με τη σύμπραξη. Η δε απόφαση και τα παραρτήματά της περιέχουν περιγραφή των προσαπτομένων στην προσφεύγουσα πραγματικών στοιχείων (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 44 επ., 49 επ., 74 επ. και 167 επ. της αποφάσεως).
- 42 Περαιτέρω, η Επιτροπή παραπέμπει στις αιτιολογικές σκέψεις 116 επ. της αποφάσεως, στις οποίες διευκρινίζεται ότι δεν είναι αναγκαία η λεπτομερής απόδειξη της συμμετοχής κάθε επιχειρήσεως σε κάθε εκδήλωση της συμπράξεως.

Κάθε εκδήλωση εντάσσεται σε ένα ολικό σχέδιο που επιδιώκει κοινό σκοπό, οι δε επιχειρήσεις που συνεβλήθησαν στο ολικό σχέδιο μετείχαν κατ' ανάγκην στην όλη σύμπραξη. Συγκεκριμένα, τα επί μέρους στοιχεία της παραβάσεως ήταν αναπόσπαστα στοιχεία ενός και του αυτού ολικού σχεδίου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 43 Η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι η απόφαση αιτιολογεί ανεπαρκώς τη συμμετοχή της στην παράβαση.
- 44 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 1963, 24/62, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 909, 914, της 17ης Ιανουαρίου 1984, 43/82 και 63/82, VBVB και VBBB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 19, σκέψη 22, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 1992, T-44/90, La Cinq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1, σκέψη 42), η αιτιολόγηση βλαπτικής απόφασεως πρέπει να παρέχει στον μεν κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του ως προς τη νομιμότητα στον δε ενδιαφερόμενο να γνωρίζει πώς δικαιολογείται το ληφθέν μέτρο, ώστε να είναι σε θέση να υπερασπίσει τα δικαιώματά του και να εξακριβώσει αν η απόφαση είναι ή όχι βάσιμη.
- 45 Επομένως, η έλλειψη ή η ανεπάρκεια αιτιολογίας συνιστά λόγο ακυρώσεως αναγόμενο στην παράβαση ουσιώδους τύπου, ο οποίος διαφέρει, επομένως, από τον λόγο που στηρίζεται στην ανακρίβεια της αιτιολογίας της επίδικης απόφασεως, ο έλεγχος της οποίας εμπίπτει, αντιθέτως, στην εξέταση του βασίμου της απόφασεως αυτής.
- 46 Εν προκειμένω, η απόφαση μνημονεύει ευθέως την προσφεύγουσα στο πλαίσιο της περιγραφής των εναρμονισμένων ανατιμήσεων (αιτιολογικές σκέψεις 76, 78 και 79). Περαιτέρω, τα σημεία της αποφάσεως όπου περιγράφονται οι αντικείμενες στον ανταγωνισμό συζητήσεις εντός της JMC (ιδίως αιτιολογικές σκέψεις

44 έως 46, 58, 71, 73, 84, 85 και 87) αφορούν κατ' ανάγκην την προσφεύγουσα, η οποία δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στις συναντήσεις του οργάνου αυτού. Τέλος, η απόφαση εκθέτει σαφώς τη συλλογιστική την οποία ακολούθησε η Επιτροπή για να κρίνει ότι μετέσχε στην όλη σύμπραξη (αιτιολογικές σκέψεις 116 έως 119).

- 47 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αιτιολογία της αποφάσεως παρέσχε στην προσφεύγουσα επαρκείς ενδείξεις ώστε να γνωρίζει τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία στα οποία στηρίχτηκε η συλλογιστική βάσει της οποίας η Επιτροπή την έκρινε υπαίτια παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης.
- 48 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως περί ανεπαρκούς αιτιολογήσεως της αποφάσεως πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της διάρκειας συμμετοχής της προσφεύγουσας στη σύμπραξη

- 49 Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε, στα δικόγραφά της, ότι η Επιτροπή κακώς εθεώρησε ότι μετείχε στη σύμπραξη από τα μέσα του 1986 (αιτιολογική σκέψη 2 της αποφάσεως), ενώ η περίοδος κατά την οποία όντως μετέσχε της συμπράξεως άρχισε μόλις το 1988.
- 50 Διαπιστώνεται, όμως, ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα δεν ενέμεινε σ' αυτόν τον λόγο ακυρώσεως.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της συμμετοχής της προσφεύγουσας στα διάφορα όργανα και επιτροπές της PG Paperboard

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 51 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή εκτίμησε εσφαλμένα τη συμμετοχή της στα διάφορα όργανα της PG Paperboard. Σποραδικώς μόνον μετείχε στις συναντήσεις της JMC από το 1988. Επομένως, δεν μετείχε σε «σειρά μυστικών και θεσμοθετημένων συναντήσεων» (βλ. αιτιολογική σκέψη 2, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως). Ούτε μετείχε, ειδικότερα, στη συνάντηση της JMC της 16ης Οκτωβρίου 1989, την οποία μνημονεύει το παράρτημα 109 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (αιτιολογική σκέψη 82 της αποφάσεως).
- 52 Δεν έλαβε μέρος στις συναντήσεις της PWG, ούτε της PC. Όσον αφορά τον περιεχόμενο στα ενώπιον του Πρωτοδικείου δικόγραφα της ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η αιτιολογική σκέψη εκ παραδρομής αναφέρει ότι όλοι οι παραγωγοί μετείχαν στις συναντήσεις της PC, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η συμμετοχή στις συναντήσεις της PWG και της PC θεωρήθηκε ως ουσιώδες στοιχείο της παραβάσεως.
- 53 Τέλος, η προσφεύγουσα μετέσχε σε μία μόνη συνάντηση της ΟΕ, που είχε ως αντικείμενο την επίσκεψη στις νέες εγκαταστάσεις της χαρτονοποιίας της Cascades.
- 54 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας ως προς τη συμμετοχή της στις συνεδριάσεις των διαφόρων οργάνων και επιτροπών της PG Paperboard. Από την απόφαση προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν θεωρήθηκε ως μετασχούσα στις συνεδριάσεις των οργάνων της PG Paperboard σε μεγαλύτερη έκταση απ' ό,τι παραδέχθηκε η ίδια.

- 55 Όσον αφορά τις συναντήσεις της PC, η Επιτροπή παραδέχεται ότι εσφαλμένα η αιτιολογική σκέψη 42 της αποφάσεως λέει ότι στο όργανο αυτό μετείχαν όλοι οι αποδέκτες της αποφάσεως. Πρόκειται όμως απλώς και μόνον για συντακτικό σφάλμα, όπως πιστοποιεί η αιτιολογική σκέψη 119 και ο συνημμένος στην απόφαση πίνακας 7. Άλλωστε, η συμμετοχή στις συναντήσεις της PC δεν αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της συμπράξεως.
- 56 Ακολούθως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το ότι ενδεχομένως η προσφεύγουσα δεν μετέσχε στη συνάντηση της JMC της 16ης Οκτωβρίου 1989 δεν έχει σημασία.
- 57 Τέλος, ισχυρίζεται ότι ορθώς εθεώρησε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει σε μία μόνη συνάντηση της ΟΕ.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 58 Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η Επιτροπή δεν εθεώρησε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει στις συναντήσεις της PWG.
- 59 Κατά τον συνημμένο στην απόφαση πίνακα 7, η προσφεύγουσα μετέσχε στην JMC. Εξ άλλου, η απόφαση επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα μετέσχε στην ΟΕ μία μόνη φορά από το 1986.
- 60 Η συχνότητα της συμμετοχής της στις συναντήσεις της JMC εμφανίζεται στον συνημμένο στην απόφαση πίνακα 4. Εξ αυτού προκύπτει ότι έλαβε μέρος σε πέντε συναντήσεις του οργάνου αυτού κατά την περίοδο μεταξύ μέσων του 1986 και τέλους του 1990, ειδικότερα δε οι πέντε αυτές συμμετοχές περιλαμβάν-

νονται στο διάστημα μεταξύ Φεβρουαρίου του 1990 και Νοεμβρίου του ίδιου έτους. Διευκρινίζεται άλλωστε σε υποσημείωση ότι «η Buchmann παραδέχεται τη συμμετοχή της από το 1988, αλλά δεν υπάρχουν στοιχεία πριν από το 1990». Ο πίνακας 4 εμφανίζει επίσης ότι η Επιτροπή δεν εθεώρησε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάσχει στη συνάντηση της JMC της 16ης Οκτωβρίου 1989.

- 61 Τέλος, ως προς τη συμμετοχή στις συναντήσεις της PC, από μια ανάγνωση ολόκληρης της αποφάσεως προκύπτει ότι το λεγόμενο στην αιτιολογική σκέψη 42, πρώτο εδάφιο, ότι «όλες οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η παρούσα απόφαση εκπροσωπούνταν στο συμβούλιο προέδρων», συνιστά, όπως αναγνωρίζει η Επιτροπή, συντακτικό σφάλμα. Αρκεί να διαπιστωθεί συναφώς ότι η προσφεύγουσα δεν εμφανίζεται, στους συνημμένους στην απόφαση πίνακες 3 και 7, μεταξύ των επιχειρήσεων που μετείχαν στις συναντήσεις της PC.
- 62 Εφόσον η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις της JMC, οι ημερομηνίες των συναντήσεων του οργάνου αυτού στις οποίες η Επιτροπή εθεώρησε ότι είχε μετάσχει και η συμμετοχή της σε μία συνάντηση της ΟΕ δεν αμφισβητούνται, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η Επιτροπή ορθώς απέδειξε τη συμμετοχή της εν λόγω επιχειρήσεως στα όργανα της PG Paperboard.
- 63 Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του λόγου ακυρώσεως περί εσφαλμένης εκτιμήσεως της συμμετοχής της προσφεύγουσας στις εκδηλώσεις της συμπράξεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 64 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι κακώς η Επιτροπή έκρινε ότι είχε μετάσχει στα μέτρα που αποσκοπούσαν στον έλεγχο του όγκου των πωλήσεων και στην

παγίωση των μεριδίων αγοράς στο υφιστάμενο επίπεδο. Καθ' όλη την υπό κρίση περίοδο, η προσφεύγουσα εργάστηκε με το πλήρες δυναμικό της και ουδέποτε σταμάτησε τις μηχανές, ούτε επώλησε τα προϊόντα της εκτός Κοινότητας. Αντιθέτως, ήταν σε θέση να διπλασιάσει τον κύκλο εργασιών της στη γαλλική αγορά εφαρμόζοντας επιθετική τιμολογιακή πολιτική. Επί πλέον, ουδέποτε μετέσχε στην PWG, όργανο της PG Paperboard εντός του οποίου, κατά την αιτιολογική σκέψη 56 της αποφάσεως, συνεζητούντο τα μερίδια αγοράς.

65 Όσον αφορά την φερόμενη συμμετοχή της στις πρωτοβουλίες για τις τιμές, τονίζει, παραπέμποντας στην αιτιολογική σκέψη 38 της αποφάσεως και στη δική της από 2 Νοεμβρίου 1991 επιστολή προς την Επιτροπή, ότι ουδέποτε ζήτησε τις πληροφορίες σχετικά με τις ανατιμήσεις τις οποίες ελάμβανε από τη Feldmühle. Περαιτέρω, οι πληροφορίες τις οποίες κοινοποιούσε μονομερώς η επιχείρηση αυτή δεν άσκησαν καμμία επιρροή στη συμπεριφορά της προσφεύγουσας, οι δε ανατιμήσεις της Feldmühle ήταν συχνά μειωμένες ή καθυστερημένες σε σχέση προς τις κοινοποιούμενες πληροφορίες. Συναφώς, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι είχε, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, πλήρη γνώση της συμπεριφοράς των ανταγωνιστών της.

66 Ούτε υπέκειτο η προσφεύγουσα σε κάποια τιμολογιακή πειθαρχία. Τούτο επιβεβαιώνει το γεγονός ότι μπόρεσε να αυξήσει τα μερίδιά της στη γερμανική και στην αλλοδαπή αγορά. Κατά συνέπεια, το λεγόμενο στην αιτιολογική σκέψη 136, τελευταίο εδάφιο, της αποφάσεως ότι, κατά τις συναντήσεις της JMC, «οι (...) “βραδυπορούντες” εκαλούντο να υποστηρίξουν τις αυξήσεις των τιμών που διενεργούσαν οι ηγέτες της αγοράς» δεν αληθεύει καθ' όσον την αφορά.

67 Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των επιχειρήσεων που φέρονται, κατά την αιτιολογική σκέψη 77 της αποφάσεως, μετασχούσες στην ανατίμηση που εφαρμόστηκε μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου του 1988 στη Γαλλία. Ομοίως, δεν την αφορά η έκθεση περί των τιμών που περιγράφεται σε ένα σημείωμα που βρέθηκε στην FS-Karton (παράρτημα 115 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων), εφόσον αυτή δεν μνημονεύεται σ' αυτό στο πλαίσιο της παραθέσεως των τιμών που χρεώνονταν στους κυριότερους πελάτες στη Γερμανία.

- 68 Τέλος, ουδέποτε μετέσχε στις ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, δεν ανέφερε τέτοιες πληροφορίες στη Fides ούτε σε κανέναν άλλον, ούτε έλαβε καμμία από τις στατιστικές αυτές. Η αιτιολογική σκέψη 82, όμως, της αποφάσεως, αναφέρει ότι η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες ήταν σημαντικό στοιχείο της συμπράξεως. Επί πλέον, η Επιτροπή στηρίχτηκε στην εσφαλμένη διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα είχε όντως μετάσχει στην εν λόγω ανταλλαγή πληροφοριών (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 2, 116 και 134) και, ειδικότερα, στην επιτήρηση του ύψους των ανεκτελέστων παραγγελιών.
- 69 Η Επιτροπή φρονεί ότι, όσον αφορά τα μέτρα που αποσκοπούσαν στον έλεγχο της προσφοράς και τον καθορισμό των μεριδίων αγοράς, η απόφαση και τα παραρτήματά της περιέχουν περιγραφή των προσοπτομένων στην προσφεύγουσα πραγματικών στοιχείων (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 44 επ., 49 επ., 74 επ. και 167 επ. της αποφάσεως).
- 70 Περαιτέρω, η Επιτροπή παραπέμπει στις αιτιολογικές σκέψεις 116 επ. της αποφάσεως, στις οποίες διευκρινίζεται ότι δεν είναι αναγκαία η λεπτομερής απόδειξη της συμμετοχής κάθε επιχειρήσεως σε κάθε εκδήλωση της συμπράξεως. Κάθε εκδήλωση εντάσσεται σε ένα ολικό σχέδιο που επιδιώκει κοινό σκοπό, οι δε επιχειρήσεις που συνεβλήθησαν στο ολικό σχέδιο μετείχαν κατ' ανάγκην στην όλη σύμπραξη.
- 71 Η JMC εκπληρούσε άκρως σημαντική λειτουργία εντός της συμπράξεως, δεδομένου ιδίως ότι αυτή αποφάσιζε εάν και πώς ήταν δυνατό να επιβληθούν ανατιμήσεις. Εντός της JMC, συνεζητούντο επίσης και εξειδικεύοντο οι πρακτικές πλευρές της εφαρμογής των προτεινομένων ανατιμήσεων. Το ίδιο όργανο ήταν επίσης επιφορτισμένο με την εφαρμογή στη πράξη των πρωτοβουλιών για τις τιμές. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η τακτική συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συνεδριάσεις του οργάνου αυτού δικαιολογεί τη διατυπωθείσα κατ' αυτής αιτίαση. Συγκεκριμένα, δεδομένου του χαρακτήρα των διεξαγομένων εντός της JMC συζητήσεων, οι συνεδριάσεις του οργάνου αυτού αφορούσαν κατ' ανάγκην τον έλεγχο του όγκου των πωλήσεων και τον καταμερισμό των αγορών. Ελλείψει ενδείξεων περί του αντιθέτου, πρέπει, επομένως, να αντληθεί το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα ήταν κοινωνός των συμφωνιών που διαμορ-

φώνονταν κατά τις συνεδριάσεις αυτές (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, Τ-1/89, Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. ΙΙ-867, σκέψεις 56 και 66 επ.).

- 72 Συναφώς, δεν έχει σημασία αν η προσφεύγουσα μετέσχε ή όχι σε όλα τα επίδικα μέτρα, διότι τα μέτρα αυτά, και μεν αφορούσαν κατά βάση τους μεγάλους κατασκευαστές, δεν μπορούν όμως να διαχωριστούν από τα μέτρα που ελαμβάνοντο για τις ανατιμήσεις (βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, Τ-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. ΙΙ-1087, σκέψη 287, και της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Τ-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. ΙΙ-1711, σκέψη 272). Συγκεκριμένα, ο λόγος για τον οποίον αφενός μεν η σύμπραξη κατελάμβανε τον έλεγχο του όγκου των πωλήσεων, αφετέρου δε επινοήθηκε ρητώς η πολιτική της «τιμής πριν από την ποσότητα» ήταν ότι ακριβώς όλοι οι παραγωγοί είχαν επίγνωση του ότι οι ανατιμήσεις δεν μπορούσαν να επιβληθούν σε μια συγκυρία πλεονάζουσας προσφοράς.
- 73 Ούτε οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι δεν σταμάτησαν οι μηχανές της και ότι εργαζόταν με το πλήρες δυναμικό της ασκούν επιρροή, διότι οι αιτιολογικές σκέψεις 70 επ. της αποφάσεως περιγράφουν ρητά πώς η βιομηχανία λειτουργούσε με πλήρες δυναμικό το 1988 και το 1989 και πώς οι παραγωγοί ενεθάρρυναν τη εφαρμογή στάσεων λειτουργίας κατά το 1990. Επί πλέον, εφόσον οι συναπτόμενες συμφωνίες αφορούσαν αδιαμφισβήτητα τον έλεγχο του όγκου των πωλήσεων, η ατομική συμβολή της προσφεύγουσας στην τήρηση των συμφωνιών αυτών ουδόλως επηρεάζει το ζήτημα της συμμετοχής της στις συμφωνίες (αποφάσεις του Πρωτοδικείου Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής, όπ.π., σκέψη 125, και της 10ης Μαρτίου 1992, Τ-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. ΙΙ-1021, σκέψεις 291, 293 και 305).
- 74 Η Επιτροπή τονίζει ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της στις πρωτοβουλίες για τις τιμές, όπως αυτές παρατίθενται αναλυτικά στα παραρτήματα της αποφάσεως. Ειδικότερα, η Επιτροπή ουδεποτε ισχυρίστηκε ότι η προσφεύγουσα είχε μετάρσει στην ανατίμηση που εφαρμόστηκε μεταξύ Φεβρουαρίου και Απριλίου του 1988 στη Γαλλία. Άλλωστε, η προσφεύγουσα μετέσχε σε όλες τις ανατιμήσεις κατά την κρίσιμη περίοδο στη Γερμανία.

- 75 Περαιτέρω, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι οι πληροφορίες τις οποίες ελάμβανε από τη Feldmühle δεν άσκησαν καμμία επιρροή στη συμπεριφορά της ουδόλως μεταβάλλει το γεγονός ότι, χάρη στη συμμετοχή της στις συναντήσεις της JMC, εγνώριζε πάντοτε πώς θα συμπεριφέροντο οι ανταγωνιστές της.
- 76 Τέλος, όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, η Επιτροπή παραδέχεται ότι η προσφεύγουσα δεν ενημέρωνε τη Fides για τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες της. Υποστηρίζει, ωστόσο, ότι συνηθιζόταν, όπως αναφέρεται στη αιτιολογική σκέψη 69 της αποφάσεως, να αποκαλύπτουν οι παραγωγοί πληροφορίες για τις ανεκτέλεστες παραγγελίες κατά τις συνεδριάσεις της JMC. Τον ισχυρισμό αυτόν επιβεβαιώνει ένα σημείωμα που βρέθηκε στις εγκαταστάσεις της FS-Karton (παράρτημα 115 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων· βλ. αιτιολογική σκέψη 92 της αποφάσεως), το οποίο περιελάμβανε στοιχεία σχετικά με τα μερίδια αγοράς εκφρασμένα σε ποσοστά και το ύψος των ανεκτελέστων παραγγελιών ορισμένων επιχειρήσεων, καθώς και στοιχεία για τις τιμές και τις σκοπούμενες ανατιμήσεις.
- 77 Τονίζει ότι η προσφεύγουσα αμφισβητεί μόνον το ότι ελάμβανε στατιστικές από τη Fides, χωρίς όμως να αρνείται ότι έλαβε τέτοιες πληροφορίες από άλλη πηγή (επιστολή στην Επιτροπή της 5ης Αυγούστου 1991, παράγραφος 6, στοιχείο c).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 78 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας, στην περίπτωση της προσφεύγουσας από τον Μάρτιο του 1988 περίπου μέχρι τα τέλη του 1990 τουλάχιστον, σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, από τα μέσα του 1986, οι προμηθευτές χαρτονιού στην Κοινότητα, μεταξύ άλλων, «συμφώνησαν τακτικές αυξήσεις των τιμών για κάθε ποιότητα του προϊόντος σε κάθε εθνικό νόμισμα» και «προσχεδίασαν και εφήρμοσαν ταυτό-

χρονες και ενιαίες αυξήσεις των τιμών σε ολόκληρη την Κοινότητα», «συμφώνησαν άτυπα να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις» και «έλαβαν, όλο και συχνότερα από τις αρχές του 1991, εναρμονισμένα μέτρα ελέγχου της προσφοράς του προϊόντος στην κοινοτική αγορά, για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των εν λόγω εναρμονισμένων αυξήσεων των τιμών».

- 79 Κατά την απόφαση, επομένως, κάθε μια από τις επιχειρήσεις που κατονομάζονται στο άρθρο 1 αυτής παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας σε μία μόνη παράβαση συνιστάμενη σε συμπαιγνία αφορώσα τρία διαφορετικά μεν αλλ' επιδιώκοντα κοινό σκοπό θέματα. Οι τρεις αυτές μορφές συμπαιγνίας πρέπει να θεωρηθούν ως συστατικά στοιχεία της όλης συμπεριφοράς.
- 80 Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η προσφεύγουσα δεν μετέσχε σε παράβαση το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης πριν από τον Μάρτιο του 1988. Επί πλέον, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε πέντε συναντήσεις της JMC κατά το διάστημα μεταξύ Φεβρουαρίου του 1990 και τέλους του ίδιου έτους, ούτε τη συμμετοχή της σε μία συνάντηση της ΟΕ τον Φεβρουάριο του 1990.
- 81 Όσον αφορά την πραγματική συμπεριφορά της προσφεύγουσας στην αγορά κατά την περίοδο μεταξύ Μαρτίου 1988 και τέλους 1990, από την απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι διαθέτει αποδεικτικά στοιχεία περί του ότι η επιχείρηση αυτή έλαβε μέρος στις εναρμονισμένες ανατιμήσεις στη Γερμανία του Μαρτίου/Απριλίου 1988, Οκτωβρίου 1988, Απριλίου 1989, Οκτωβρίου 1989 και Απριλίου 1990.
- 82 Υπό το φως αυτών των στοιχείων, πρέπει να εξακριβωθεί αν η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στα τρία συστατικά στοιχεία της παραβάσεως κατά την κρίσιμη περίοδο, ήτοι σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές, σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς, πριν εξετάσει τα επιχειρήματα τα οποία ανέπτυξε η προσφεύγουσα σχετικά με το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides.

— Επί της συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές

83 Κατά την Επιτροπή, το βασικό έργο της JMC ήταν εξ αρχής:

«— να προσδιορίζει κατά πόσο και, εάν αυτό συνέβαινε, με ποιον τρόπο θα μπορούσαν να τεθούν σε ισχύ οι αυξήσεις των τιμών και να γνωστοποιεί τα συμπεράσματά της στην PWG,

— να επεξεργάζεται τις λεπτομέρειες των πρωτοβουλιών για τις τιμές που απεφάσιζε η PWG για καθεμία χώρα μεμονωμένα και για τους κυριότερους πελάτες με στόχο τη δημιουργία ενός συστήματος ταυτόσημων (δηλαδή ενιαίων) τιμών στην Ευρώπη (...)» (αιτιολογική σκέψη 44, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως).

84 Ειδικότερα, στην αιτιολογική σκέψη 45, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει:

«Η Επιτροπή αυτή συζητούσε τον τρόπο με τον οποίο επρόκειτο να εφαρμοστούν από κάθε παραγωγό στις διάφορες αγορές οι αυξήσεις των τιμών που συμφωνούσε η PWG. Οι πρακτικές λεπτομέρειες για την υλοποίηση των προτεινόμενων αυξήσεων των τιμών εξετάζονταν σε συζητήσεις “στρογγυλής τραπέζης”, όπου κάθε σύνοδος είχε την ευκαιρία να σχολιάζει την προτεινόμενη αύξηση.

Τυχόν δυσκολίες για την υλοποίηση των αυξήσεων των τιμών που είχε αποφασίσει η PWG, ή η κατά διαστήματα άρνηση συνεργασίας, εγνωστοποιούντο στην PWG, η οποία (κατά τη Stora) “επεδίωκε τότε να επιτύχει το επίπεδο συνεργασίας που εθεωρείτο αναγκαίο”. Η JMC υπέβαλλε χωριστές εκθέσεις για τις ποιότητες GC και GD. Σε περίπτωση που η PWG τροποποιούσε μια απόφαση για τις τιμές βάσει των εκθέσεων που λάμβανε από την JMC, τα κατάλληλα μέτρα που έπρεπε να εφαρμοστούν συζητούντο κατά την επόμενη συνεδρίαση της JMC.»

- 85 Διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή ορθώς αναφέρεται, προς στήριξη των στοιχείων που προβάλλει σχετικά με το αντικείμενο των συναντήσεων της JMC, στις δηλώσεις της Stora (παραρτήματα 35 και 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων).
- 86 Περαιτέρω, έστω και αν δεν διαθέτει κανένα επίσημο πρακτικό συναντήσεως της JMC, απέσπασε από τη Mayr-Melnhof και τη Repa ορισμένα εσωτερικά σημειώματα αναφερόμενα στις συναντήσεις της 6ης Σεπτεμβρίου 1989, της 16ης Οκτωβρίου 1989 και της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 (παραρτήματα 117, 109 και 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων). Τα σημειώματα αυτά, το περιεχόμενο των οποίων περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 80, 82 και 87 της αποφάσεως, αντανakλούν τις λεπτομερείς συζητήσεις που διεξήχθησαν κατά τις συναντήσεις αυτές επί των εναρμονισμένων πρωτοβουλιών για τις τιμές. Συνιστούν, επομένως, αποδεικτικά στοιχεία που σαφώς επιρρωννύουν την παρασχεθείσα από τη Stora περιγραφή των καθηκόντων της JMC.
- 87 Συναφώς, αρκεί να παρατεθούν, δίκην παραδείγματος, οι σημειώσεις που είχε τηρήσει η Repa από τη συνεδρίαση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 (παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), στις οποίες αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Την επόμενη εβδομάδα, το Σεπτέμβριο θα ανακοινωθεί αύξηση των τιμών

Γαλλία	40 FF
Κάτω Χώρες	14 NLG
Γερμανία	12 DM
Ιταλία	80 LIT
Βέλγιο	2,50 BFR
Ελβετία	9 SF
Ηνωμένο Βασίλειο	40 UK£
Ιρλανδία	45 IR£

Η αύξηση των τιμών θα είναι “η ίδια” για όλες τις ποιότητες, GD, UD, GT, GC κ.λπ. θα είναι ίση.

Μόνο μία αύξηση της τιμής ετησίως.

Για τις παραδόσεις από 7 Ιανουαρίου.

Όχι αργότερα από τις 31 Ιανουαρίου.

Επιστολή της 14ης Σεπτεμβρίου για την αύξηση των τιμών (Mayr-Melnhof).

19 Σεπτεμβρίου η Feldmuehle διαβιβάζει επιστολή.

Η Cascades πριν από το τέλος Σεπτεμβρίου.

Όλοι πρέπει να αποστείλουν τις επιστολές τους πριν από τις 8 Οκτωβρίου».

88 Όπως εξηγεί η Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 88 έως 90 της αποφάσεως, μπόρεσε περαιτέρω να αποσπάσει εσωτερικά έγγραφα, που της επέτρεπαν να συμπεράνει ότι οι επιχειρήσεις, και ιδίως οι ρητώς κατονομαζόμενες στο παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ανήγγειλαν και εφάρμοσαν όντως τις συμφωνηθείσες ανατιμήσεις.

89 Έστω και αν τα έγγραφα τα οποία επικαλείται η Επιτροπή αφορούν μικρό μόνον αριθμό των συναντήσεων της JMC που διεξήχθησαν κατά το καλυπτόμενο από την απόφαση χρονικό διάστημα, όλες οι διατιθέμενες αποδείξεις ενισχύουν τη δήλωση της Stora ότι βασικός σκοπός της JMC ήταν να καθορίζει τις εναρμονισμένες ανατιμήσεις και να προγραμματίζει την εφαρμογή τους. Συναφώς, η σχεδόν παντελής έλλειψη πρακτικών, επισήμων ή εσωτερικής χρήσεως, των συναντήσεων της JMC πρέπει να θεωρηθεί ως επαρκής απόδειξη του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι οι επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στις συναντήσεις προσπαθούσαν να αποκρύψουν την αληθή φύση των συζητήσεων αυτού του οργάνου (βλ. ιδίως αιτιολογική σκέψη 45 της αποφάσεως). Υπ' αυτές τις συνθήκες, αντεστράφη το βάρος της αποδείξεως και εναπέκειτο στις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις που είχαν μετάσχει στις συναντήσεις αυτού του οργάνου να αποδείξουν ότι είχε θεμιτούς σκοπούς. Δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν το απέδειξαν, ορθώς η Επιτροπή θεώρησε ότι οι συζητήσεις τις οποίες διεξήγαν στις συναντήσεις αυτού του οργάνου οι επιχειρήσεις είχαν αντικείμενο κυρίως αντίθετο προς τον ανταγωνισμό.

90 Όσον αφορά την ατομική θέση της προσφεύγουσας, η συμμετοχή της σε πέντε συναντήσεις της JMC εντός ενδεκαμήνου περίπου πρέπει — υπό το φως των προεκτεθέντων και παρά την έλλειψη εγγράφων αποδείξεων για τις συζητήσεις

που διεξήγοντο κατά τις πέντε αυτές συναντήσεις — να θεωρηθεί ως επαρκής απόδειξη της συμμετοχής της, κατά την περίοδο αυτήν, στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές.

- 91 Τη διαπίστωση αυτή επιρρωνύουν τα έγγραφα τα οποία επικαλείται η Επιτροπή, σχετικά με την πραγματική τιμολογιακή πρακτική της προσφεύγουσας. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τα στοιχεία που εμφανίζονται στους συνημμένους στην απόφαση πίνακες, σχετικά με τα ποσά των ανατιμήσεων, την ημερομηνία της αναγγελίας τους και την ημερομηνία της ενάρξεως ισχύος τους. Όπως όμως προκύπτει από τους πίνακες αυτούς, η προσφεύγουσα, κατά την περίοδο κατά την οποία θεωρείται ευθυνομένη για την παράβαση, ανήγγειλε και έθεσε σε εφαρμογή ανατιμήσεις στη γερμανική αγορά που συνέλιπταν, ως προς το ύψος και τις ημερομηνίες αναγγελίας και εφαρμογής, με τις ληφθείσες εντός της PG Paperboard αποφάσεις.
- 92 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η συμπεριφορά της δεν επηρεάστηκε από τις πληροφορίες τις οποίες ελάμβανε από τη Feldmühle σχετικά με τις ανατιμήσεις πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, αφενός μεν το ότι αναγνωρίζει ότι ελάμβανε πληροφορίες για τις τιμές επιβεβαιώνει τη δήλωση της Stora ότι «οι μικρότερες γερμανικές εταιρίες που παρήγαν ποιότητες GD που δεν εκπροσωπούνταν στις συνεδριάσεις της PWG, όπως η Buchmann και η [Laakmann], ενημερώνονταν κάθε τόσο για τα αποτελέσματα των συνεδριάσεων αυτών από μία από τις γερμανόγλωσσες εταιρίες που παρίσταντο στις συνεδριάσεις αυτές, που ήταν οι Feldmühle, Mayr-Melnhof και Weig» (παράρτημα 38 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων). Αφετέρου, ο ισχυρισμός περί αυτόνομης συμπεριφοράς στην αγορά δεν επιβεβαιώνεται από τα σχετικά στοιχεία που περιέχονται στην απόφαση, τα οποία δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα.
- 93 Βάσει των ανωτέρω, συμπεραίνεται ότι η Επιτροπή απέδειξε τη συμμετοχή της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές κατά την περίοδο μεταξύ Μαρτίου 1988 και τέλους 1990.

— Επί της συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τους χρόνους διακοπής

- 94 Κατά την απόφαση, οι παρούσες στις συνεδριάσεις της PWG επιχειρήσεις μετείχαν, από τα τέλη του 1987, σε συμπαιγνία ως προς τους χρόνους διακοπής των εγκαταστάσεων, οι δε χρόνοι διακοπής εφαρμόστηκαν όντως από το 1990 και μετά.
- 95 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 37, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως, το αληθές έργο της PWG, κατά την περιγραφή της Stora, «ήταν η διεξαγωγή “συζητήσεων και συνεννοήσεων για την αγορά, τα μερίδια της αγοράς, τις τιμές, τις αυξήσεις των τιμών και την παραγωγική ικανότητα”». Αναφερόμενη, εξ άλλου, στη «συμφωνία που επιτεύχθηκε στην PWG κατά το 1987» (αιτιολογική σκέψη 52, πρώτο εδάφιο), η Επιτροπή εκθέτει ότι αποσκοπούσε ιδίως στη διατήρηση «της προσφοράς σε σταθερά επίπεδα» (αιτιολογική σκέψη 58, πρώτο εδάφιο).
- 96 Όσο για τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε η PWG στη συμπαιγνία για τον έλεγχο του εφοδιασμού, την οποία χαρακτήριζε η εξέταση των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας των μηχανών, η απόφαση αναφέρει ότι η PWG διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή των διαστημάτων διακοπής λειτουργίας, όταν από το 1990, αυξήθηκε το παραγωγικό δυναμικό και υποχώρησε η ζήτηση: «(...) από τις αρχές του 1990, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις (...) θεώρησαν αναγκαίο να συνεννοηθούν για την ανάγκη προσωρινής παύσης της παραγωγής στα πλαίσια της PWG. Οι μεγαλύτεροι παραγωγοί ανηγνώριζαν ότι δεν μπορούσαν να αυξήσουν τη ζήτηση με μείωση των τιμών και ότι η συνέχιση της χρησιμοποίησης όλης της παραγωγικής ικανότητας θα είχε απλώς ως αποτέλεσμα την πτώση των τιμών. Θεωρητικά, η περίοδος προσωρινής παύσης της παραγωγής που ήταν απαραίτητη για την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης μπορούσε να υπολογισθεί βάσει των εκθέσεων για την παραγωγική ικανότητα» (αιτιολογική σκέψη 70).
- 97 Η απόφαση επισημαίνει περαιτέρω: «Ωστόσο, η PWG δεν κατένεμε επίσημα το “χρόνο προσωρινής παύσης της παραγωγής” που αντιστοιχούσε σε κάθε παραγωγό. Σύμφωνα με τη Stora, αντιμετωπίζονταν πρακτικές δυσκολίες για την

κατάρτιση ενός συντονισμένου σχεδίου όσον αφορά το χρόνο προσωρινής διακοπής της παραγωγής για όλους τους παραγωγούς. Η Stora αναφέρει ότι για τους λόγους αυτούς «υπήρχε μόνον ένα χαλαρό σύστημα ενθάρρυνσης» (αιτιολογική σκέψη 71).

- 98 Δέον να τονισθεί ότι, με τη δεύτερη δήλωσή της (παράρτημα 39 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, παράγραφος 24), η Stora εξηγεί: «Με την υιοθέτηση, από την PWG, της πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα και την προοδευτική εφαρμογή συστήματος ισοδυνάμων τιμών από το 1988, τα μέλη της PWG αναγνώρισαν ότι η τήρηση των διαστημάτων διακοπής της λειτουργίας ήταν αναγκαία για τη διατήρηση των τιμών ενώπιον της μειωμένης αυξήσεως της ζήτησεως. Αν οι κατασκευαστές δεν τηρούσαν τα διαστήματα διακοπής της λειτουργίας, θα τους ήταν αδύνατο να διατηρήσουν τις συμφωνηθείσες τιμές ενώπιον του αυξανόμενου πλεονάσματος του παραγωγικού δυναμικού».
- 99 Στην επόμενη παράγραφο της δηλώσεώς της, προσθέτει: «Το 1988 και 1989, η βιομηχανία μπορούσε να λειτουργήσει σχεδόν με το πλήρες δυναμικό της. Τα διαστήματα διακοπής, πέρα από το φυσιολογικό κλείσιμο λόγω επισκευών και διακοπών, κατέστησαν αναγκαία από το 1990 και μετά (...). Ακολούθως, αποδείχθηκαν αναγκαίες οι διακοπές λειτουργίας, όταν τα κύματα παραγγελιών σταματούσαν, για να διατηρηθεί η πολιτική της τιμής πριν από την ποσότητα. Τα διαστήματα διακοπής τα οποία όφειλαν να τηρούν οι παραγωγοί (για να εξασφαλίζουν τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως) μπορούσαν να υπολογίζονται βάσει των εκθέσεων για τις ποσότητες. Η PWG δεν υπεδείκνυε ρητά τα διαστήματα διακοπής που έπρεπε να τηρηθούν, παρ' όλον ότι υπήρχε κάποιο χαλαρό σύστημα ενθαρρύνσεως (...)
- 100 Η Επιτροπή θεμελιώνει τα συμπεράσματά της στο παράρτημα 73 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, εμπιστευτικό σημείωμα με ημερομηνία 28 Δεκεμβρίου 1988, το οποίο απηύθυνε ο υπεύθυνος πωλήσεων διευθυντής μάρκετινγκ του ομίλου Mayr-Melnhof στη Γερμανία (ονόματι Katzner) προς τον γενικό διευθυντή της Mayr-Melnhof στην Αυστρία (ονόματι Gröller), με αντικείμενο την κατάσταση της αγοράς.
- 101 Κατά το έγγραφο αυτό, που μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 55, η αποφασισθείσα το 1987 στενότερη συνεργασία στο πλαίσιο του «κύκλου των

προέδρων» («Präsidentenkreis»), δημιούργησε «κερδισμένους» και «χαμένους». Την έκφραση «κύκλος των προέδρων» ερμήνευσε η Mayr-Melnhof ως καταλαμβάνουσα ταυτόχρονα την PWG και την PC στο γενικότερό τους πλαίσιο, χωρίς δηλαδή να αναφέρεται σε κάποιο γεγονός ή κάποια συγκεκριμένη συνάντηση (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 2. α), ερμηνεία που δεν χρειάζεται να συζητηθεί στο παρόν πλαίσιο.

102 Οι λόγοι τους οποίους επικαλείται ο συντάκτης για να εξηγήσει γιατί η Mayr-Melnhof ήταν μεταξύ των «χαμένων» κατά τον χρόνο της συντάξεώς της αποτελούν σημαντικά αποδεικτικά στοιχεία περί της υπάρξεως συμπαιγνίας μεταξύ των μετεχόντων στις συναντήσεις της PWG όσον αφορά τα διαστήματα διακοπής.

103 Ειδικότερα, ο συντάκτης διαπιστώνει:

«4) Στο σημείο αυτό η αντίληψη των ενδιαφερομένων μερών ως προς τον επιδιωκόμενο στόχο αρχίζει να δίσταται.

(...)

ς) Όλοι οι υπεύθυνοι πωλήσεων και πράκτορές μας στην Ευρώπη ελευθερώθηκαν από τον όγκο πωλήσεων του προϋπολογισμού τους και ακολουθήθηκε μια αυστηρή πολιτική τιμών, μη επιδεχόμενη καμμία σχεδόν εξαίρεση (συχνά οι συνεργάτες μας δεν κατάλαβαν την αλλαγή στάσεώς μας απέναντι στην αγορά — στο παρελθόν, η μόνη απαίτηση αφορούσε τις ποσότητες, ενώ εφεξής σημασία είχε μόνο η πειθαρχία ως προς τις τιμές, με κίνδυνο να χρειαστεί να σταματήσουν οι μηχανές).»

104 Η Mayr-Melnhof υποστηρίζει (παράρτημα 75 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) ότι το παρατιθέμενο ανωτέρω χωρίο αφορά την εσωτερική κατάσταση της επιχειρήσεως. Αν αναλυθεί όμως υπό το πρίσμα του γενικότερου πλαισίου

του σημειώματος, το απόσπασμα αυτό εξηγεί πώς εφαρμοζόταν, σε επίπεδο εμπορικών υπευθύνων, μια αυστηρή πολιτική χαρασσόμενη από τον «κύκλο των προέδρων». Το έγγραφο, επομένως, σημαίνει ότι οι μετέχοντες στη συμφωνία του 1987, δηλαδή τουλάχιστον οι μετέχοντες στις συναντήσεις της PWG, αναμφισβήτητα στάθμισαν ποιες θα ήσαν οι συνέπειες της χαρασσομένης πολιτικής, στην περίπτωση που αυτή θα εφαρμοζόταν αυστηρά.

105 Εν όψει των προεκτεθέντων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη συμπαιγνίας ως προς τα διαστήματα διακοπής της παραγωγής μεταξύ όσων μετείχαν στις συναντήσεις της PWG.

106 Κατά την απόφαση, οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της JMC έλαβαν μέρος και σ' αυτή τη σύμπραξη.

107 Επ' αυτού, η Επιτροπή αναφέρει ιδίως τα εξής:

«Παράλληλα με τη διαδικασία της Fides που έδιδε ενοποιημένα στοιχεία, αποτελούσε τρέχουσα πρακτική για κάθε μεμονωμένο παραγωγό να γνωστοποιεί τις ανεκτέλεστες παραγγελίες του στους ανταγωνιστές κατά τις συνεδριάσεις της JMC.

Οι πληροφορίες για τις παραληφθείσες παραγγελίες εκφραζόμενες σε ημέρες εργασίας ήταν χρήσιμες για δύο λόγους:

— για να αποφασισθεί κατά πόσο οι συνθήκες είναι κατάλληλες για την πραγματοποίηση συντονισμένης αύξησης των τιμών,

— για να καθορισθεί ο απαιτούμενος χρόνος προσωρινής παύσης της παραγωγής που είναι αναγκαίος για τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης (...)» (αιτιολογική σκέψη 69, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της αποφάσεως).

108 Επισημαίνει επίσης ότι:

«Οι ανεπίσημες σημειώσεις που τηρήθηκαν σε δύο συνεδριάσεις της JMC, η πρώτη από τις οποίες πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 1990 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 84) και η δεύτερη το Σεπτέμβριο του 1990 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 87), καθώς και άλλα έγγραφα (αιτιολογικές σκέψεις 94 και 95), επιβεβαιώνουν ότι στην PG Paperboard οι μεγαλύτεροι παραγωγοί ενημέρωναν λεπτομερώς και συνεχώς τους μικρότερους παραγωγούς σχετικά με τα σχέδιά τους για περαιτέρω προσωρινή παύση της παραγωγής για να αποφευχθεί η μείωση των τιμών» (αιτιολογική σκέψη 71, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως).

109 Οι έγγραφες αποδείξεις που αναφέρονται στις συναντήσεις της JMC (παραρτήματα 109, 117 και 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) επιβεβαιώνουν ότι, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των εναρμονισμένων ανατιμήσεων, γίνονταν συζητήσεις για τα διαστήματα διακοπής. Ειδικότερα, το παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα της Rena με ημερομηνία 6 Σεπτεμβρίου 1990 (βλ. επίσης σκέψη 87 ανωτέρω), μνημονεύει τα ποσά των ανατιμήσεων σε διάφορες χώρες, τις ημερομηνίες των μελλοντικών αναγγελιών αυτών των ανατιμήσεων, καθώς και κατάσταση των ενεκτελέστων παραγγελιών εκφρασμένη σε ημέρες εργασίας για διαφόρους κατασκευαστές. Ο συντάκτης του εγγράφου σημειώνει ότι ορισμένοι κατασκευαστές προέβλεπαν διαστήματα διακοπής, πράγμα που εκφράζει, π.χ., ως εξής:

«Kopparfors 5 - 15 days
5 /9 will stop for five days».

- 110 Περαιτέρω, παρ' όλων ότι τα παραρτήματα 109 και 117 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν περιέχουν ενδείξεις αναφερόμενες ευθέως στα προβλεπόμενα διαστήματα διακοπής, αποκαλύπτουν ότι η κατάσταση των εισερχομένων παραγγελιών συζητήθηκαν κατά τις συνεδριάσεις της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1989 και της 16ης Οκτωβρίου 1989.
- 111 Τα έγγραφα αυτά, συνεντιμώμενα με τις δηλώσεις της Stora, αποδεικνύουν επαρκώς το ότι οι εκπροσωπούμενοι στις συναντήσεις της JMC κατασκευαστές μετείχαν στη συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής. Συγκεκριμένα, καθ' όσον η διαβούλευση επί των αναγγελλομένων τιμών αποσκοπούσε στην άνοδο των τιμών συναλλαγών (βλ. σκέψεις 48 έως 61 ανωτέρω), οι επιχειρήσεις που μετείχαν στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές είχαν κατ' ανάγκην επίγνωση ότι η εξέταση της καταστάσεως των ανεκτελέστων παραγγελιών και οι εισερχόμενες παραγγελίες, καθώς και οι συζητήσεις για τα ενδεχόμενα διαστήματα διακοπής, δεν είχαν ως μόνο σκοπό να προσδιορίσουν αν οι συνθήκες της αγοράς ήταν ευνοϊκές για μια εναρμονισμένη ανατίμηση, αλλά και να προσδιορίσουν αν τα διαστήματα διακοπής ήταν αναγκαία για ν' αποφευχθεί η υπονόμηση των συμφωνουμένων τιμών από πλεονάζουσα προσφορά. Όπως προκύπτει, ειδικότερα, από το παράρτημα 118 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, οι μετέχοντες στη συνάντηση της JMC της 6ης Σεπτεμβρίου 1990 συμφώνησαν να αναγγελθεί μια προσεχής ανατίμηση, καίτοι διάφοροι κατασκευαστές δήλωσαν ότι διετίθεντο να σταματήσουν την παραγωγή τους. Οι συνθήκες της αγοράς ήταν, επομένως, τέτοιες, που η πραγματική εφαρμογή μιας μελλοντικής ανατίμησης θα απαιτούσε, κατά πάσα πιθανότητα, να εφαρμοστούν (πρόσθετα) διαστήματα διακοπής, συνέπεια δηλαδή την οποία οι κατασκευαστές απεδέχθησαν, σιωπηρώς τουλάχιστον.
- 112 Σ' αυτή τη βάση, και χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστούν τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία τα οποία επικαλέστηκε με την απόφασή της η Επιτροπή (παραρτήματα 102, 113, 130 και 131 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων), πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή απέδειξε ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στις συναντήσεις της JMC και στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές έλαβαν μέρος σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής.
- 113 Πρέπει, επομένως, να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα μετείχε, κατά τη χρονική περίοδο μεταξύ Μαρτίου 1988 και τέλους 1990, σε συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής.

— Επί της συμμετοχής της προσφεύγουσας σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς

114 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς, χωρίς όμως να αμφισβητεί το λεγόμενο στην απόφαση ότι οι παραγωγοί που μετείχαν στις συνεδριάσεις της PWG συνήψαν συμφωνία που προέβλεπε «το “πάγωμα” στα τότε επίπεδα των μεριδίων των κυριότερων παραγωγών στην αγορά της Δυτικής Ευρώπης, χωρίς προσπάθειες για την προσέλκυση νέων πελατών ή την επέκταση των υφιστάμενων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με επιθετική πολιτική τιμολόγησης» (αιτιολογική σκέψη 52, πρώτο εδάφιο).

115 Υπ’ αυτές τις συνθήκες, τονίζεται ότι, όσον αφορά τις επιχειρήσεις που δεν μετείχαν στις συναντήσεις της PWG, η Επιτροπή εκθέτει τα εξής:

«Μολοντί οι μικροί παραγωγοί χαρτονιού που συμμετείχαν στις συνεδριάσεις της JMC δεν είχαν γνώση των λεπτομερών συζητήσεων για τα μερίδια της αγοράς στην PWG, ήταν απολύτως ενήμεροι, στα πλαίσια της πολιτικής “η τιμή πριν από την ποσότητα” την οποία είχαν αποδεχθεί όλοι, για τη γενική άτυπη συμφωνία μεταξύ των σημαντικότερων παραγωγών όσον αφορά τη διατήρηση “της προσφοράς σε σταθερά επίπεδα” και δεν αμφέβαλλαν για την ανάγκη προσαρμογής της δικής τους συμπεριφοράς στην εν λόγω άτυπη συμφωνία» (αιτιολογική σκέψη 58, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως).

116 Καίτοι αυτό δεν προκύπτει ρητά από την απόφαση, η Επιτροπή επιβεβαιώνει, ως προς το σημείο αυτό, τις δηλώσεις της Stora, που έχουν ως εξής:

«Άλλοι κατασκευαστές που δεν μετείχαν στην PWG κατά κανόνα δεν ενημερώνονταν για τις λεπτομέρειες των συζητήσεων σχετικά με τα μερίδια αγοράς. Στο πλαίσιο όμως της πολιτικής της τιμής πριν από την ποσότητα, στην οποία

μετείχαν, όφειλαν να γνωρίζουν τη σύμπραξη των κυριότερων κατασκευαστών, που απέβλεπε στην αποτροπή της μείωσης των τιμών διά της διατηρήσεως σταθερής της προσφοράς.

Όσον αφορά την προσφορά [χαρτονιού] GC, το μερίδιο των κατασκευαστών που δεν μετείχαν στην PWG ήταν, ούτως ή άλλως, τόσο ασήμαντο, ώστε η συμμετοχή τους ή μη στις συμπράξεις ως προς τα μερίδια αγοράς δεν είχε καμμία πρακτική επίπτωση προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση» (παράρτημα 43 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείο 1.2).

- 117 Η Επιτροπή στηρίζεται, επομένως, κυρίως, όπως και η Stora, στην υπόθεση ότι, έστω και χωρίς έγγραφες αποδείξεις, οι επιχειρήσεις που, ναι μεν δεν μετείχαν στις συναντήσεις της PWG, αποδεδειγμένα όμως προσχωρούσαν στα λοιπά συστατικά στοιχεία της παραβάσεως που περιγράφονται στο άρθρο 1 της αποφάσεως, πρέπει να είχαν επίγνωση της συμπράξεως ως προς τα μερίδια αγοράς.
- 118 Ο συλλογισμός αυτός δεν μπορεί να γίνει δεκτός. Πρώτον, η Επιτροπή δεν επικαλείται κανένα αποδεικτικό στοιχείο για το ότι οι επιχειρήσεις που δεν μετείχαν στις συναντήσεις της PWG προσχωρούσαν σε μια γενική συμφωνία που προέβλεπε, μεταξύ άλλων, την παγίωση των μεριδίων των κυριότερων παραγωγών στην αγορά.
- 119 Δεύτερον, το γεγονός και μόνον ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις μετείχαν σε συμπαιγνία ως προς τις τιμές και ως προς τα διαστήματα διακοπής δεν αποδεικνύει ότι έλαβαν μέρος και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς. Συναφώς, η συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς δεν ήταν — αντιθέτως προς ό,τι φαίνεται να υποστηρίζει η Επιτροπή — άρρηκτα συνδεδεμένη με τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές ή/και ως προς τα διαστήματα διακοπής. Αρκεί να διαπιστωθεί ότι η συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς των κυριότερων παραγωγών που συνεδριάζαν στο πλαίσιο της PWG σκοπό είχε, κατά την απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 52 της αποφάσεως), να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια αγοράς, με περιστασιακές τροποποιήσεις, ακόμη και σε περιόδους κατά τις οποίες οι συνθήκες της αγοράς — και ιδίως η ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως — ήσαν τέτοιες που δεν απαιτούσαν καμμία ρύθμιση της παραγωγής προς εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των συμφωνηθεισών ανατιμήσεων. Επομένως, η ενδεχόμενη συμμετοχή στη συμπαιγνία ως προς τις τιμές ή/

και ως προς τα διαστήματα διακοπής δεν αποδεικνύει ότι οι επιχειρήσεις που δεν παρίσταντο στις συναντήσεις της PWG μετείχαν και σε συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς, ούτε ότι τις ε γνώριζαν ή ότι όφειλαν κατ' ανάγκη να τις γνωρίζουν.

120 Τρίτον, διαπιστώνεται ότι, στην αιτιολογική σκέψη 58, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως, η Επιτροπή επικαλείται, ως πρόσθετο αποδεικτικό στοιχείο του εν λόγω ισχυρισμού, το παράρτημα 102 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, σημείωμα ληφθέν από τη Rena που, κατά την απόφαση, αφορούσε μια ειδική συνεδρίαση της Nordic Paperboard Institute (στο εξής: NPI) που πραγματοποιήθηκε στις 3 Οκτωβρίου 1988. Συναφώς, αρκεί να αναγνωρισθεί αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν μέλος της NPI, αφετέρου δε ότι η μνεία, στο έγγραφο αυτό, περί της ενδεχομένης ανάγκης να εφαρμοστούν διαστήματα διακοπής της λειτουργίας δεν αποτελεί, για τους προαναφερθέντες λόγους, απόδειξη συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς.

121 Για να μπορεί όμως η Επιτροπή να θεωρεί καθεμιά από τις επιχειρήσεις — τις οποίες κατονομάζει σε μια απόφαση όπως η υπό κρίση — ως υπαίτια, επί ορισμένο χρονικό διάστημα, συνολικής συμπράξεως, πρέπει να αποδεικνύει ότι κάθε μία απ' αυτές είτε συνήνεσε στη συνολολόγηση ενός συνολικού σχεδίου καλύπτοντος τα συστατικά στοιχεία της συμπράξεως, είτε μετέσχε ευθέως, κατά το χρονικό αυτό διάστημα, σε όλα αυτά τα στοιχεία. Μια επιχείρηση μπορεί επίσης να θεωρηθεί υπαίτια συνολικής συμπράξεως, έστω και αν αποδεδειγμένα μετέσχε ευθέως σε ένα μόνον ή σε πλείονα συστατικά στοιχεία αυτής της συμπράξεως, άπαξ ε γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει αφενός μεν ότι η συμπαιγνία στην οποία μετείχε αποτελούσε μέρος ολικού σχεδίου, αφετέρου δε ότι το ολικό αυτό σχέδιο κάλυπτε όλα τα συστατικά στοιχεία της συμπράξεως. Όταν αυτό συμβαίνει, το ότι η εμπλεκόμενη επιχείρηση δεν μετέσχε ευθέως σε όλα τα συστατικά στοιχεία της συνολικής συμπράξεως δεν την απαλλάσσει της ευθύνης εκ παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Η περίπτωση όμως αυτή μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά την εκτίμηση της βαρύτητας της παραβάσεως που διαπιστώνεται εις βάρος της.

122 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η προσφεύγουσα ε γνώριζε — ή όφειλε να γνωρίζει — ότι η παραβατική της

συμπεριφορά εντασσόταν σε συνολικό σχέδιο που περιελάμβανε, πέρα από τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές και τη συμπαιγνία ως προς τα διαστήματα διακοπής, στις οποίες όντως μετείχε, και συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς των κυριοτέρων κατασκευαστών.

- 123 Επομένως, πρέπει να ακυρωθεί, έναντι της προσφεύγουσας, το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως, κατά την οποία η συμφωνία και η εναρμονισμένη πρακτική στην οποία μετείχε σκοπό είχε «να διατηρηθούν σταθερά τα μερίδια των σημαντικότερων παραγωγών στην αγορά με κατά καιρούς τροποποιήσεις».
- 124 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως, οι κατονομαζόμενες στη διάταξη αυτή επιχειρήσεις παρέβησαν το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης συμμετέχοντας σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική με τις οποίες, μεταξύ άλλων, «αντήλλαξαν εμπορικές πληροφορίες (για τις παραδόσεις, τις τιμές, την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες και τα ποσοστά χρησιμοποίησης των μηχανημάτων) για τη στήριξη των παραπάνω μέτρων», ήτοι της συμπαιγνίας ως προς τις τιμές, της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς και της συμπαιγνίας ως προς την παύση της λειτουργίας των εργοστασίων.
- 125 Ως προς το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides, η απόφαση πρέπει, εν όψει του διατακτικού της και της αιτιολογικής σκέψεως 134, τρίτο εδάφιο, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή θεώρησε το σύστημα αυτό αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως.

¹²⁶ Η αιτιολογική σκέψη 134, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως διευκρινίζει ότι το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών Fides «συνέβαλε ουσιαστικά:

- στον έλεγχο της εξέλιξης των μεριδίων της αγοράς,
- στον έλεγχο των συνθηκών προσφοράς και ζήτησης για να διατηρηθεί η πλήρης χρησιμοποίηση της παραγωγικής ικανότητας,
- στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη δυνατότητα καθιέρωσης συντονισμένων αυξήσεων των τιμών,
- στον καθορισμό του απαιτούμενου χρόνου προσωρινής διακοπής της παραγωγής».

¹²⁷ Η Επιτροπή δεν αποκρούει τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι δεν παρέσχε καμμία πληροφορία στη Fides σχετικά με τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες. Συναφώς, τονίζεται ότι η απόφαση πουθενά δεν λέει ότι η προσφεύγουσα παρείχε πληροφορίες στη Fides. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή διαπίστωσε απλώς, στην αιτιολογική σκέψη 61, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, ότι «τα περισσότερα μέλη της PG Paperboard» παρείχαν πληροφορίες στη Fides.

¹²⁸ Εφόσον το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών της Fides θεωρήθηκε αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, μόνον ως υποστήριγμα της διαπιστωθείσας συμπράξεως, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν παρείχε στοιχεία στο σύστημα αυτό δεν ασκεί αφ' εαυτού επιρροή. Αντιθέτως, πρέπει να εξετασθεί αν η προσφεύγουσα, προς υποστήριξη των αντιθέτων στον ανταγωνισμό μορφών συμπεριφοράς, η συμμετοχή της στις οποίες είναι αποδεδειγμένη, μετείχε στις συζητήσεις επί των στατιστικών της Fides.

¹²⁹ Επισημαίνεται συναφώς ότι, με την από 5 Αυγούστου 1991 επιστολή την οποία απηύθυνε στην Επιτροπή απαντώντας σε αίτηση παροχής πληροφοριών κατά

το άρθρο 11 του κανονισμού 17, η προσφεύγουσα παραδέχτηκε ότι είχε μετάσχει σε συζητήσεις επί των στατιστικών της Fides, πράγμα το οποίο αναγνώρισε εκ νέου επ' ακροατηρίου. Συγκεκριμένα, σχετικά με τις συζητήσεις που διεξήχοντο στο πλαίσιο των συναντήσεων της JMC, αναφέρει, στην εν λόγω επιστολή (παράγραφος 6, στοιχείο c): «Οι συζητήσεις αφορούσαν πρωτίστως τις στατιστικές της Fides (...). Πέραν αυτών, πολύ χρόνο κατελάμβαναν οι εκθέσεις πεπραγμένων των διαφόρων επιχειρήσεων. μεγάλο ενδιαφέρον για μας παρουσίαζαν οι τελευταίες στατιστικές της Fides για τις εισερχόμενες παραγγελίες, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, το πωληθέν και το απώλητο απόθεμα σε σχέση προς το παραγωγικό δυναμικό των εταιριών που διεβίβαζαν τις πληροφορίες· καθώς δεν μετείχαμε σ' αυτή τη διαβίβαση πληροφοριών στη Fides, ο οργανισμός αυτός δεν μας κοινοποιούσε τις στατιστικές του.»

130 Εξ άλλου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την ακρίβεια των ισχυρισμών που περιέχονται στην απόφαση σχετικά με την χρησιμοποίηση, για αντίθετους στον ανταγωνισμό λόγους, των στατιστικών της Fides (βλ. σκέψη 126 ανωτέρω).

131 Υπ' αυτές τις συνθήκες, είναι αποδεδειγμένο ότι μετείχε σε ανταλλαγή πληροφοριών που αφορούσαν ιδίως τις εισερχόμενες και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, προς υποστήριξη των αντιθέτων στον ανταγωνισμό μορφών συμπεριφοράς, η συμμετοχή της στις οποίες είναι αποδεδειγμένη.

132 Από τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι πρέπει το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως να ακυρωθεί έναντι της προσφεύγουσας και ν' απορριφθεί ο λόγος ακυρώσεως κατά τα λοιπά.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι κακώς η Επιτροπή εθεώρησε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε αμφισβητήσει τους βασικούς πραγματικούς ισχυρισμούς

- 133 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι κακώς η Επιτροπή την συγκατέλεξε μεταξύ των αποδεκτών της αποφάσεως κατασκευαστών που «δεν προσπάθησαν στις έγγραφες παρατηρήσεις τους να αμφισβητήσουν την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που διατυπώνονται εναντίον τους στην κοινοποίηση των αιτιάσεων» (αιτιολογική σκέψη 170 της αποφάσεως).
- 134 Ο λόγος αυτός πρέπει ν' απορριφθεί.

- 135 Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν εξήγησε κατά τί η ενδεχομένη ανακρίβεια της αποφάσεως επί του σημείου αυτού θα μπορούσε να επηρεάσει τη νομιμότητά της. Τονίζεται συναφώς ότι η προσφεύγουσα δεν υποστηρίζει ότι εμποδίστηκε να αμφισβητήσει τους πραγματικούς ισχυρισμούς της Επιτροπής κατά την ενώπιόν της διαδικασία, ούτε κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως ή μειώσεως του προστίμου

Επί των λόγων ακυρώσεως που αφορούν θέματα αναπτυχθέντα με κοινές αγορεύσεις

- 136 Κατά την ανεπίσημη συνάντηση της 29ης Απριλίου 1997, οι επιχειρήσεις που είχαν προσφύγει κατά της αποφάσεως εκλήθησαν να σκεφθούν, σε περίπτωση ενώσεως και συνεκδικάσεως των υποθέσεων προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, το ενδεχόμενο να αναπτύξουν προφορικά τους ισχυρισμούς τους από κοινού. Τονίστηκε ότι τέτοια κοινή ανάπτυξη θα μπορούσε να γίνει μόνον από προσφεύγουσες που είχαν όντως επικαλεστεί, στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφό τους, λόγους ακυρώσεως αντιστοιχούντες προς τα από κοινού αναπτυσσόμενα θέματα.

137 Με τηλεαντίγραφο της 14ης Μαΐου 1997, που κατατέθηκε εξ ονόματος όλων των προσφευγουσών, αυτές γνωστοποίησαν την απόφασή τους να χειριστούν έξι θέματα με κοινές αγορεύσεις, και ιδίως τα ακόλουθα:

- α) την περιγραφή της αγοράς και την έλλειψη επιδράσεως της συμπράξεως·
- β) το γενικό επίπεδο των προστίμων και την αιτιολόγησή του στην απόφαση·

και

- γ) το ζήτημα της νομιμότητας των μειώσεων των προστίμων τις οποίες χορήγησε η Επιτροπή.

138 Με το εισαγωγικό της δίκης έγγραφό της, η προσφεύγουσα διατύπωσε ορισμένες παρατηρήσεις σχετικά με την αιτιολόγηση της αποφάσεως ως προς τα πρόστιμα (βλ. σκέψη 158 κατωτέρω). Αντιθέτως, το δικόγραφο δεν περιέχει λόγους ακυρώσεως ή επιχειρήματα σχετικά με την περιγραφή της αγοράς και την έλλειψη επιδράσεως της συμπράξεως, ούτε το γενικό επίπεδο των προστίμων, ούτε τη νομιμότητα των χορηγηθεισών από την Επιτροπή μειώσεων των προστίμων. Ανέφερε, όμως, η προσφεύγουσα, επ' ακροατηρίου, ότι συναποδεχόταν τις σχετικές κοινές αγορεύσεις.

139 Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκλυψαν κατά τη διαδικασία. Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε κανένα νομικό ή πραγματικό στοιχείο ανακλύψαν κατά τη διαδικασία και δυνάμενο να δικαιολογήσει την προσκόμιση των νέων λόγων ακυρώσεως.

140 Επομένως, οι εν λόγω λόγοι ακυρώσεως, τους οποίους επικαλέστηκε η προσφεύγουσα για πρώτη φορά επ' ακροατηρίου, δεν είναι παραδεκτοί.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι εσφαλμένα ελήφθη υπόψη, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε μέσω πωλήσεων γκριζου χαρτονιού

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 141 Επ' ακροατηρίου, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή είχε λάβει υπόψη, κατά τον υπολογισμό του προστίμου, εσφαλμένο κύκλο εργασιών. Υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από την απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, το ποσό κάθε προστίμου καθορίστηκε βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε καθεμιά από τις μνημονευόμενες στο άρθρο 1 της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά χαρτονιού το 1990.
- 142 Στην περίπτωση της προσφεύγουσας, η Επιτροπή εσφαλμένα έλαβε υπόψη τον κύκλο εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει το 1990 μέσω ενός προϊόντος το οποίο δεν καταλαμβάνεται από την απόφαση, ήτοι του γκριζου χαρτονιού (βλ. αιτιολογική σκέψη 4, δεύτερο εδάφιο).
- 143 Με την από 28 Αυγούστου 1991 επιστολή, την οποία απηύθυνε στην Επιτροπή απαντώντας σε αίτηση παροχής πληροφοριών κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 17, η προσφεύγουσα κοινοποίησε, πράγματι, πληροφορίες σχετικά με τον κύκλο εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει, ιδίως το 1990, μέσω των πωλήσεων χαρτονιού. Με την επιστολή αυτή, δήλωνε ότι είχε πραγματοποιήσει παγκόσμιο κύκλο εργασιών για τα προϊόντα χαρτονιού ανερχόμενο σε 156 εκατομμ. DM περίπου, εκ των οποίων τα 154 εκατομμ. DM περίπου πραγματοποιήθηκαν στην κοινοτική αγορά. Από την επιστολή αυτή προκύπτει σαφώς ότι 17 % περίπου των κοινοποιουμένων ποσών συνίσταντο σε πωλήσεις προϊόντων χαρτονιού άλλων πλην του χαρτονιού «FBB» (βλ. σχετικώς τους ορισμούς των διαφόρων ποιοτήτων χαρτονιού που περιέχονται στην αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως). Η Επιτροπή όφειλε επομένως να της θέσει πρόσθετες ερωτήσεις, για να λάβει ακριβέστερες πληροφορίες ως προς τον κύκλο εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει μόνο μέσω των προϊόντων που κατελαμβάνοντο από τη διαδικασία.

- 144 Εφόσον η προσφεύγουσα δεν ε γνώριζε πώς είχαν υπολογισθεί τα πρόστιμα πριν λάβει την απάντηση της Επιτροπής σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου σχετικά με την μέθοδο επιμετρήσεως των προστίμων, δεν μπόρεσε να καταγγείλει το διαπραχθέν από την Επιτροπή σφάλμα στο εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο.
- 145 Η Επιτροπή απάντησε ότι η από 28 Αυγούστου 1991 επιστολή της προσφεύγουσας δεν περιέχει κανέναν καταμερισμό του κύκλου εργασιών ανά ποιότητα χαρτονιού. Περαιτέρω, και μεν από την επιστολή αυτή προκύπτει ότι ο γνωστοποιηθείς κύκλος εργασιών δεν περιελάμβανε μόνο τις πωλήσεις του χαρτονιού «FBB», η απόφαση όμως δεν αφορά μόνον αυτό το χαρτόνι (βλ. αιτιολογική σκέψη 4 της αποφάσεως). Τέλος, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ρητώς αναφερόταν ότι η διαδικασία δεν κατελάμβανε το γκριζό χαρτόνι. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δικαιολογημένα στηρίχτηκε στον αριθμό που της γνωστοποίησε η προσφεύγουσα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 146 Όπως υπομνήσθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά τη διάρκεια της δίκης απαγορεύεται η προβολή νέων ισχυρισμών εκτός αν στηρίζονται σε νομικά και πραγματικά στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία.
- 147 Εν προκειμένω, πρέπει ν' απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι ο παρών λόγος ακυρώσεως στηρίζεται σε στοιχεία που ανέκυψαν με την απάντηση της Επιτροπής στη γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου.
- 148 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 169, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως, κατά τον υπολογισμό των προστίμων που έπρεπε να επιβληθούν σε κάθε επιχείρηση, η Επιτροπή έλαβε, μεταξύ άλλων, υπόψη τον κύκλο

εργασιών στον τομέα του χαρτονιού. Περαιτέρω, η Επιτροπή τονίζει, στην αιτιολογική σκέψη 4, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, ότι τα καταλαμβανόμενα από την απόφαση προϊόντα είναι το χαρτόνι GC, το χαρτόνι GD και το χαρτόνι SBS, ενώ άλλα προϊόντα, όπως το γκρίζο χαρτόνι, «δεν εμπίπτουν στον ορισμό του “χαρτονιού” που χρησιμοποιείται από τους ίδιους τους παραγωγούς και δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας».

149 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν ηδύνατο να αγνοεί ότι η Επιτροπή είχε καθορίσει το ύψος κάθε προστίμου με βάση τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιήσε κάθε επιχείρηση «στον τομέα του χαρτονιού», στον οποίο δεν περιλαμβάνεται ιδίως ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιήθηκε από τις πωλήσεις γκρίζου χαρτονιού.

150 Εξ άλλου, οι συνημμένες στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ατομικές πληροφορίες παραθέτουν τους κύκλους εργασιών τους οποίους πραγματοποίησε η προσφεύγουσα στον τομέα του χαρτονιού κατά τα έτη 1988 έως 1990. Εξ αυτού προκύπτει ότι η Επιτροπή αντελήφθη την από 28 Αυγούστου 1991 επιστολή της προσφεύγουσας υπό την έννοια ότι οι κύκλοι εργασιών τους οποίους γνωστοποίησε αφορούσαν μόνο τα καταλαμβανόμενα από τη διαδικασία προϊόντα. Συναφώς, διαπιστώνεται ότι οι διαβιβασθέντες από την προσφεύγουσα κύκλοι εργασιών δεν έκαναν καμμία διάκριση ανάλογα με τα προϊόντα χαρτονιού.

151 Τέλος, εφόσον η προσφεύγουσα δεν υποστήριξε ότι η Επιτροπή διέθετε πληροφορίες, ενδεχομένως αφορώσες άλλη χρονική περίοδο πλην του έτους 1990, σχετικά με τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα μέσω των καταλαμβανομένων από την απόφαση προϊόντων και μόνο, διαπιστώνεται ότι, κατά τον χρόνο ασκήσεως της υπό κρίση προσφυγής, η προσφεύγουσα διέθετε όλα τα αναγκαία στοιχεία για να προβάλει τον παρόντα λόγο ακυρώσεως.

152 Κατά συνέπεια, αυτός πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτος.

Επί του λόγου ακυρώσεως ότι εσφαλμένα ελήφθη υπόψη ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας

- 153 Επ' ακροατηρίου, η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι, όπως προκύπτει από τον πίνακα σχετικά με την επιμέτρηση των προστίμων, τον οποίο προσκόμισε η Επιτροπή εις απάντηση γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, το πρόστιμο που της επιβλήθηκε βασίστηκε στον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε μέσω των παγκοσμίων πωλήσεων χαρτονιού (76,2 εκατομμ. ECU ή 156 εκατομμ. DM περίπου) και όχι σ' εκείνον που πραγματοποίησε μέσω των πωλήσεων χαρτονιού εντός της Κοινότητας (75,1 εκατομμ. ECU ή 154 εκατομμ. DM περίπου).
- 154 Η Επιτροπή αμφισβήτησε απλώς την ακρίβεια του ισχυρισμού αυτού.
- 155 Διαπιστώνεται ότι ο προσκομισθείς από την Επιτροπή πίνακας εμφανίζει ότι, κατά την επιμέτρηση του προστίμου της προσφεύγουσας, αυτή στηρίχτηκε σε κύκλο εργασιών ανερχόμενο σε 76,2 εκατομμ. ECU. Όπως προκύπτει τις συνημμένες στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ατομικές πληροφορίες, ο αριθμός αυτός ισούται με τον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η προσφεύγουσα μέσω των παγκοσμίων πωλήσεων χαρτονιού το 1990. Η Επιτροπή διέθετε επίσης τον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η προσφεύγουσα εντός της Κοινότητας στον τομέα του χαρτονιού κατά το 1990, όπως προκύπτει από τις ίδιες ατομικές πληροφορίες.
- 156 Επομένως, σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, που επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό, εκτός εάν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς, η Επιτροπή όφειλε να στηριχθεί, όπως έκανε και για τις λοιπές σκοπούμενες στο άρθρο 1 της αποφάσεως επιχειρήσεις, στον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η προσφεύγουσα στον τομέα του χαρτονιού εντός της Κοινότητας κατά το 1990, ήτοι 75,1 εκατομμ. ECU, και όχι σ' εκείνον τον οποίο πραγματοποίησε στην παγκόσμια αγορά. Πρέπει να προστεθεί ότι μόνον αφού έλαβε γνώση του τρόπου με τον οποίο ενήργησε η Επιτροπή κατά την επιμέτρηση καθενός από τα πρόστιμα η προσφεύγουσα ήσαν σε θέση να διαπιστώσει ότι η Επιτροπή είχε στηριχθεί, στην περίπτωση της, σε διαφορετικό κύκλο εργασιών από εκείνο τον οποίο είχε

δεχθεί για τις λοιπές σκοπούμενες στην απόφαση επιχειρήσεις. Δεδομένου δε ότι ο κύκλος εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε μέσω των πωλήσεων χαρτονιού στην Κοινότητα το 1990 ήταν κατά 1,1 εκατομμ. ECU κατώτερος εκείνου τον οποίον είχε πραγματοποιήσει από τις πωλήσεις του προϊόντος αυτού στον κόσμο το 1990, δικαιολογείται μείωση του ύψους του προστίμου.

- 157 Το Πρωτοδικείο θα λάβει υπόψη τη διαπίστωση αυτή στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας επί των προστίμων (βλ. σκέψη 181 κατωτέρω).

Επί του λόγου ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης ως προς τα πρόστιμα

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 158 Με τα ενώπιον του Πρωτοδικείου δικόγρατά της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή εξέτασε ανεπαρκώς τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην επιβολή προστίμου και ότι έπρεπε, με την απόφαση, να διευκρινίζει πώς είχε εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά και βάσει τίνων στοιχείων είχε υπολογίσει το πρόστιμο.

- 159 Επ' ακροατηρίου, η προσφεύγουσα εξεδήλωσε την πρόθεση να προβάλει λόγο ακυρώσεως περί παραβάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως της αποφάσεως ως προς τα πρόστιμα (βλ. σκέψη 138 ανωτέρω).

- 160 Η Επιτροπή δεν απαντά συγκεκριμένα στα επιχειρήματα αυτά με τα δικόγρατά της. Επ' ακροατηρίου, υποστήριξε, απαντώντας στην κοινή ανάπτυξη των ισχυρισμών σχετικά με την αιτιολόγηση των αποφάσεων ως προς τα πρόστιμα, ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 αιτιολογούν επαρκώς τα στοιχεία τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή κατά την επιμέτρηση των προστίμων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 161 Προκαταρκτικώς, τονίζεται ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε ρητώς λόγο ακυρώσεως περί πλημμελούς αιτιολογήσεως της αποφάσεως ως προς τα πρόστιμα. Εξεδήλωσε όμως, επ' ακροατηρίου, πρόθεσή της να προβάλει τέτοιο λόγο και συνετάχθη με τις κοινές αγορεύσεις επί του θέματος αυτού. Επειδή ο λόγος περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης είναι δημοσίας τάξεως, πρέπει, εν προκειμένω, χωρίς να είναι αναγκαίο να ληφθεί θέση επί του ζητήματος του παραδεκτού του, να εξετασθεί το βάσιμό του.
- 162 Κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως μιας ατομικής αποφάσεως σκοπό έχει να επιτρέψει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του επί της νομιμότητας της αποφάσεως και να παράσχει στον ενδιαφερόμενο ικανές ενδείξεις ως προς το αν η απόφαση έχει επαρκές έρεισμα ή αν ενδεχομένως πάσχει ελάττωμα λόγω του οποίου θα μπορούσε να αμφισβητηθεί το κύρος της, το δε περιεχόμενο της υποχρεώσεως αυτής εξαρτάται από τη φύση της περί ης πρόκειται πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-1799, σκέψη 51).
- 163 Προκειμένου περί αποφάσεως που επιβάλλει, όπως η υπό κρίση, πρόστιμα σε πλείονες επιχειρήσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως πρέπει να προσδιορίζεται ιδίως με γνώμονα το γεγονός ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιό της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, και τούτο χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 54).
- 164 Επί πλέον, κατά τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υποχρεούται να εφαρμόζει προς τούτο κάποιον συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, απόφαση Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59).

- 165 Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη, στην απόφαση, για τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων και του ύψους των κατ' ιδίαν προστίμων παρατίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 168 και 169 αντιστοίχως. Όσον αφορά, περαιτέρω, τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, η Επιτροπή εξηγεί, στην αιτιολογική σκέψη 170, ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στην PWG εθεωρούντο, κατ' αρχήν, ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως, ενώ οι λοιπές επιχειρήσεις εθεωρούντο ως «απλά μέλη» της. Τέλος, στις αιτιολογικές σκέψεις 171 και 172, αναφέρει ότι τα ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στη Repa και στη Stora πρέπει να είναι σημαντικά μειωμένα, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συνεργασία τους με την Επιτροπή, και ότι άλλες οκτώ επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, μπορούν επίσης, σε μικρότερο βαθμό, να τύχουν κάποιας μειώσεως, διότι, στις απαντήσεις που έδωσαν στην κοινοποίηση των αιτιάσεων, δεν αμφισβήτησαν την ουσία των πραγματικών ισχυρισμών που διατύπωσε η Επιτροπή.
- 166 Με την απάντησή της σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή εξήγησε ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίον είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις αποδέκτριες της αποφάσεως επιχειρήσεις στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επιβλήθηκαν έτσι πρόστιμα έχοντα ως βάση υπολογισμού για τις μεν επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως το 9 %, για τις δε λοιπές το 7,5 % του ατομικού τους κύκλου εργασιών. Τέλος, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το ενδεχόμενο πνεύμα συνεργασίας το οποίο επέδειξαν ορισμένες επιχειρήσεις κατά την ενώπιόν της διαδικασία. Γι' αυτόν τον λόγο, δύο επιχειρήσεις έτυχαν μειώσεως των προστίμων τους κατά τα δύο τρίτα, ενώ άλλες έτυχαν μειώσεως κατά το ένα τρίτο.
- 167 Όπως άλλωστε προκύπτει από προσκομισθέντα από την Επιτροπή πίνακα που περιέχει στοιχεία για τον καθορισμό του ύψους καθενός από τα κατ' ιδίαν πρόστιμα, ναι μεν αυτά δεν καθορίστηκαν εφαρμόζοντας κατ' αυστηρώς μαθηματικό τρόπο μόνο τα προαναφερθέντα αριθμητικά στοιχεία, τα εν λόγω όμως στοιχεία ελήφθησαν κατά σύστημα υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων.
- 168 Η απόφαση όμως δεν διευκρινίζει ότι τα πρόστιμα υπολογίστηκαν βάσει του κύκλου εργασιών τον οποίο είχε πραγματοποιήσει καθεμιά από τις επιχειρήσεις

στην κοινοτική αγορά του χαρτονιού το 1990. Επί πλέον, οι εφαρμοσθέντες βασικοί συντελεστές, του 9 % για τον υπολογισμό των προστίμων που εφαρμόστηκαν στις επιχειρήσεις που εθεωρούντο ως «επί κεφαλής» και του 7,5 % για τις θεωρούμενες ως «απλά μέλη», δεν μνημονεύονται στην απόφαση. Ούτε μνημονεύονται τα ποσοστά των μειώσεων που έγιναν στη Rena και στη Stora αφενός και στις άλλες οκτώ επιχειρήσεις αφετέρου.

- 169 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό, πρώτον, ότι οι αιτιολογικές σκέψεις 168 έως 172 της αποφάσεως — ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των λεπτομερώς παρατιθεμένων στην ίδια την απόφαση πραγματικών ισχυρισμών που στρέφονται καθ' εκάστου αποδέκτη της αποφάσεως — εκθέτουν επαρκή και πρόσφορα στοιχεία εκτιμήσεως που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της βαρύτητας και της διάρκειας της παραβάσεως την οποία διέπραξε καθεμιά από τις ενεχόμενες επιχειρήσεις (βλ., στην ίδια κατεύθυνση, προαναφερθείσα απόφαση *Petrofina* κατά Επιτροπής, σκέψη 264). Ομοίως, η αιτιολογική σκέψη 168, που πρέπει να συνεκτιμηθεί με τις γενικές θεωρήσεις επί των προστίμων που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 167, εκθέτει επαρκώς τα στοιχεία εκτιμήσεως που ελήφθησαν υπόψη κατά τον καθορισμό του γενικού επιπέδου των προστίμων.
- 170 Δεύτερον, όταν το ύψος κάθε προστίμου καθορίζεται, όπως εν προκειμένω, βάσει συστηματικής εκτιμήσεως ορισμένων συγκεκριμένων στοιχείων, η μνεία καθενός από τους παράγοντες αυτούς στην απόφαση θα διευκόλυνε τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να εκτιμήσουν αφενός μεν αν η Επιτροπή υπέπεσε σε σφάλματα κατά την επιμέτρηση του κάθε προστίμου, αφετέρου δε αν το ύψος κάθε προστίμου δικαιολογείται με γνώμονα τα εφαρμοζόμενα γενικά κριτήρια. Εν προκειμένω, η μνεία καθενός από τους εν λόγω παράγοντες στην απόφαση, ήτοι του κύκλου εργασιών αναφοράς, του έτους αναφοράς, των ποσοστών που ελήφθησαν ως αφετηρία και των ποσοστών μειώσεως του ύψους των προστίμων, ουδόλως θα συνεπαγόταν έμμεση κοινωνιολόγησή του συγκεκριμένου κύκλου εργασιών των αποδεκτριών της αποφάσεως επιχειρήσεων, κοινωνιολόγηση δυναμένη να στοιχειοθετήσει παράβαση του άρθρου 214 της Συνθήκης. Και τούτο, διότι το τελικό ποσό κάθε κατ' ιδίαν προστίμου δεν προκύπτει, όπως τόνισε η ίδια η Επιτροπή, από αυστηρώς μαθηματική εφαρμογή των παραπάνω παραγόντων.
- 171 Όπως άλλωστε αναγνώρισε επ' ακροατηρίου η Επιτροπή, τίποτε δεν την εμπόδιζε να μνημονεύσει στην απόφαση τους παράγοντες που είχε λάβει κατά

σύστημα υπόψη και τους οποίους κοινολόγησε κατά τη διάρκεια συνεντεύξεως Τύπου την οποία έδωσε την ημέρα της εκδόσεως αυτής της αποφάσεως. Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία αποφάσεως πρέπει να περιλαμβάνεται στο σώμα της αποφάσεως και ότι εξηγήσεις παρεχόμενες μεταγενεστέρως από την Επιτροπή δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη, πλην ειδικών περιστάσεων (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 2ας Ιουλίου 1992, T-61/89, Dansk Pelsdyravlereforening κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1931, σκέψη 131, και, στην ίδια κατεύθυνση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψη 136).

- 172 Παρά τις διαπιστώσεις αυτές, πρέπει να σημειωθεί ότι η περιεχομένη στις αιτιολογικές σκέψεις 167 έως 172 της αποφάσεως αιτιολόγηση της επιμετρήσεως του προστίμου δεν είναι λιγότερο λεπτομερής από εκείνες που περιέχονται στις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής που αφορούν παρόμοιες παραβάσεις. Καίτοι, όμως, ο λόγος περί πλημμελούς αιτιολογίας είναι δημοσίας τάξεως, η κοινοτική δικαιοσύνη δεν είχε διατυπώσει — κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως — καμμία επίκριση ως προς την ακολουθούμενη από την Επιτροπή πρακτική σχετικά με την αιτιολόγηση των επιβαλλομένων προστίμων. Μόνο στην απόφαση της 6ης Απριλίου 1995, T-148/89, Tréfilunion κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1063, σκέψη 142), και σε άλλες δύο αποφάσεις εκδοθείσες αυθημερόν, T-147/89, Société métallurgique de Normandie κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1057, συνοπτική δημοσίευση), και T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1191, συνοπτική δημοσίευση), το Πρωτοδικείο τόνισε, για πρώτη φορά, ότι είναι επιθυμητό οι επιχειρήσεις να γνωρίζουν λεπτομερώς τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που τους επιβάλλεται, χωρίς να είναι υποχρεωμένες προς τούτο να ασκήσουν δικαστική προσφυγή κατά της αποφάσεως της Επιτροπής.

- 173 Επομένως, όταν διαπιστώνει, σε μια απόφαση, παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και επιβάλλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις που έχουν μετάσχει σ' αυτήν, η Επιτροπή οφείλει, εφόσον έχει λάβει κατά σύστημα υπόψη ορισμένα βασικά στοιχεία προς καθορισμό του ύψους των προστίμων, να μνημονεύει τα στοιχεία αυτά στο σώμα της αποφάσεως, ώστε να παρέχει στους αποδέκτες της τη δυνατότητα να επαληθεύουν αν το ύψος του προστίμου καθορίστηκε προσηκόντως και να εκτιμούν μήπως ασκήθηκε διάκριση.

- 174 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις που επισημαίνονται στην παραπάνω σκέψη 172, και εν όψει του ότι η Επιτροπή έδειξε διατεθειμένη να παράσχει, κατά την ένδικη διαδικασία, κάθε πρόσφορη πληροφορία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού των προστίμων, η έλλειψη, στην απόφαση, ειδικής αιτιολόγησης του τρόπου υπολογισμού των προστίμων δεν πρέπει να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ως παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης δικαιολογούσα την ολική ή μερική ακύρωση των επιβληθέντων προστίμων.
- 175 Κατά συνέπεια, ο παρών λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.
- 176 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως πρέπει να ακυρωθεί έναντι της προσφεύγουσας.
- 177 Όσον αφορά το επιβληθέν στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως πρόστιμο, πρέπει κατ' αρχάς να κριθεί αν το γεγονός ότι η διαπραχθείσα από την προσφεύγουσα παράβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενέχει συμπαιγνία ως προς τα μερίδια αγοράς πρέπει να συνεπάγεται μείωση του ύψους του ποσού αυτού.
- 178 Στο πλαίσιο της ασκήσεως της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η διαπιστωθείσα εις βάρος της προσφεύγουσας παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης εξακολουθεί να έχει τέτοια βαρύτητα ώστε να μη δικαιολογείται μείωση του προστίμου.
- 179 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν μετείχε στις συναντήσεις της ΡWΓ, γι' αυτό και δεν τιμωρήθηκε ως «επί κεφαλής» της συμπράξεως. Εφόσον δε, κατά την έκφραση της Επιτροπής, δεν έπαιξε ρόλο «υποκινητή» της συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 170, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως), το επίπεδο του προστίμου που της επιβλήθηκε ανήλθε σε 7,5 % του κοινοτικού της κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε στον τομέα του χαρτονιού το 1990. Αυτό όμως το γενικό επίπεδο των προστίμων, το οποίο η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, παρίσταται δικαιολογημένο.

180 Περαιτέρω, έστω και αν η Επιτροπή εσφαλμένως έκρινε ότι οι μη εκπροσωπούμενοι στην PWG παραγωγοί ήσαν «απολύτως ενήμεροι» της συμπαιγνίας ως προς τα μερίδια αγοράς (αιτιολογική σκέψη 58, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως), από την ίδια την απόφαση προκύπτει ότι σχετικά με το «πάγωμα» των μεριδίων αγοράς διαβουλεύονταν οι μετέχουσες στην PWG επιχειρήσεις (μεταξύ άλλων, αιτιολογική σκέψη 52) και ότι καμμία συζήτηση δεν γινόταν για τα μερίδια τα οποία κατείχαν στην αγορά οι παραγωγοί που δεν εκπροσωπούνταν εντός αυτής. Όπως άλλωστε δήλωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 116, δεύτερο εδάφιο, της αποφάσεως, «λόγω της ίδιας της φύσης των συμφωνιών κατανομής της αγοράς (ιδίως το “πάγωμα” των μεριδίων της αγοράς που περιγράφονται στις αιτιολογικές σκέψεις 56 και 57), συμμετείχαν σε αυτές κυρίως οι μεγάλοι παραγωγοί». Η συμπαιγνία, επομένως, ως προς τα μερίδια αγοράς, που εσφαλμένα καταλογίστηκε στην προσφεύγουσα, είχε, κατά την ίδια της Επιτροπής, επικουρικό μόνο χαρακτήρα σε σχέση προς τη συμπαιγνία ως προς τις τιμές.

181 Σχετικά με τους λόγους που αποσκοπούν στην ακύρωση ή τη μείωση του προστίμου, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή εσφαλμένα στηρίχτηκε, κατά την επιμέτρησή του, στον κύκλο εργασιών τον οποίο πραγματοποίησε η προσφεύγουσα μέσω των παγκοσμίων πωλήσεων χαρτονιού το 1990, αντί εκείνου τον οποίο πραγματοποίησε χάρη και μόνο στις πωλήσεις της εντός της Κοινότητας κατά το ίδιο έτος. Επειδή οι λοιποί λόγοι ακυρώσεως απορρίφθηκαν, το Πρωτοδικείο, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του πλήρους δικαιοδοσίας, καθορίζει το ύψος του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως προστίμου σε 2 150 000 ECU.

Επί των δικαστικών εξόδων

182 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε κατά το κύριο μέρος των ισχυρισμών της, πρέπει, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής, να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο πενταμελές τμήμα),

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει έναντι της προσφεύγουσας το άρθρο 1, όγδοη περίπτωση, της αποφάσεως 94/601/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Ιουλίου 1994, σχετικά με μια διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/C/33.833 — Χαρτόνι).
- 2) Καθορίζει το ποσό του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3 της αποφάσεως 94/601 σε 2 150 000 ECU.
- 3) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.
- 4) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων και των αφορώντων τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.

Vesterdorf

Briët

Lindh

Potocki

Cooke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Μαΐου 1998.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf